

Gymnázium Michala Miloslava Hodžu
M. M. Hodžu 860/9, 031 36 Liptovský Mikuláš

Maturitné zadania

GEOGRAFIA

školský rok 2022/2023

PODROBNOSTI O SPÔSOBE KONANIA A OBSAHU ÚSTNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MATURITNEJ SKÚŠKY:

Každé zadanie sa skladá z troch úloh. Tematické okruhy sú uvedené v cieľových požiadavkách. Úlohy žiadneho maturitného zadania nemôžu byť len z jedného tematického okruhu.

Charakteristika úloh maturitných zadaní:

Úloha č. 1 – Úloha je širšie koncipovaná, jej cieľom je preveriť žiakove vedomosti a zručnosti v danej oblasti, spôsob logickej prípravy a prezentácie odpovede na danú úlohu, výber faktov, pojmov a vzťahov. Cieľom je preveriť aj zručnosť práce so zdrojmi, ktoré bude mať žiak k dispozícii k danej otázke (**prevláda forma monológu**).

Úloha č. 2 – Úloha je formulovaná ako aplikačná úloha. Úlohou žiaka je predviesť najvhodnejší spôsob riešenia, obhájiť správnosť svojho postupu a vedieť argumentovať a komunikovať o príslušnom probléme. Pri odpovedi bude mať žiak k dispozícii geografické zdroje (**prevláda forma dialógu s členmi predmetovej maturitnej komisie**).

Úloha č. 3 – Úloha je formulovaná ako konkrétna problémová úloha na úrovni najvyšších myšlienkových operácií (analýza, syntéza, hodnotenie, tvorivosť), pri ktorej riešení môžu žiaci uplatniť vedomosti a zručnosti získané počas celého štúdia, teda sformulovať geografickú otázku, správne vybrať údaje, analyzovať ich, organizovať získané údaje a hodnotiť ich, odpovedať na geografickú otázku. Žiak predvedie svoje riešenie problému a obhajuje správnosť riešenia na základe geografických zdrojov (**prevláda forma dialógu s členmi predmetovej maturitnej komisie**). V tejto úlohe je možné, aby žiak navrhol aj problém, ktorý by bolo možné riešiť a stručne navrhol možné riešenie problému. Pri každej úlohe v rámci maturitného zadania žiak svoje názory podopiera argumentmi a využíva pri tom písomnú prípravu a tiež vlastné poznatky získané počas prípravy na maturitnú skúšku.

Hodnotenie:

a) Každá úloha maturitného zadania sa hodnotí stupňom prospechu 1 až 5.

b) Váha hodnotenia jednotlivých úloh je 1 : 2 : 3.

Pri výpočte váženého priemeru sa používa vzorec $z = z_1 + 2 \cdot z_2 + 3 \cdot z_3 : 6$, pričom z je po zaokrúhlení výsledný stupeň prospechu a z_i je stupeň prospechu za úlohu č. i .

Všeobecné pomôcky k maturitným zadaniam z geografie

Glóbus

Atlas sveta

Atlas Slovenskej republiky

Nástenná mapa Svet - litosféra

Nástenná mapa Svet - klimatické pomery

Nástenná mapa Svet - prírodné krajiny

Nástenná mapa Svet - pedosféra

Nástenná mapa Svet - hydrosféra

Nástenná mapa Svet - poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rybolov

Nástenná mapa Svet - hustota zaľudnenia

Nástenná mapa Svet - politické rozdelenie a doprava

Nástenná mapa Svet - priemysel a nerastné suroviny

Nástenná mapa Austrália a Oceánia - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa Afriky - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa Európy - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa Európy - politické rozdelenie

Nástenné mapy regiónov Európy (Západná Európa, Severná Európa, Stredná Európa, Španielsko a Portugalsko, Francúzsko a Benelux, V. Británia a Írsko - všeobecnozemepisné mapy).

Nástenná mapa Ázie - všeobecnozemepisná mapa

Nástenné mapy regiónov Ázie (Čína a Mongolsko, Japonsko a Kórejský poloostrov, Južná Ázia - všeobecnozemepisné mapy)

Nástenná mapa Severná Amerika - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa Južná Amerika - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa USA - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa Slovenskej republiky - všeobecnozemepisná mapa

Nástenná mapa ČR, SR - priemysel

Nástenná mapa ČR, SR - poľnohospodárstvo.

Konkrétne pomôcky k maturitným zadaniam z geografie

Obrysová mapa Európy
Obrysová mapa Severnej Ameriky
Obrysová mapa Južnej Ameriky
Obrysová mapa Afriky
Obrysová mapa Ázie
Obrysová mapa Austrálie
Obrysová mapa Slovenskej republiky
Grafy režimu odtoku vybraných riek Slovenska
Graf prirodzeného prírastku obyvateľstva podľa krajov Slovenska
Schéma všeobecnej cirkulácie atmosféry
Schéma Zeme
Mapka urbanizácie krajín na Zemi
Mapka regiónu (Liptov)
Mapka reliéfu dna Atlantického oceánu
Klimatické diagramy vybraných miest na Zemi
Obrázok výškových stupňov a snežnej čiary v pohoriach Európy
Obrázky geomorfologických procesov a foriem georeliéfu
Obrázky endogénnych procesov Zeme
Obrázky horizontálnej a vertikálnej zonálnosti biosféry a pedosféry
Obrázok typov vekových pyramíd obyvateľstva na Zemi
Vekové pyramídy obyvateľstva Slovenska za vybrané roky
Diagramy režimu odtoku vybraných riek na Zemi
Tabuľka a graf vývoja počtu obyvateľstva na Zemi
Tabuľka vývoja počtu obyvateľov Slovenska vo vidieckych sídlach
Tabuľka ťažby vybraných nerastných surovín
Tabuľka ťažby vybraných nerastných surovín podľa rokov
Tabuľka vybraných ukazovateľov spoločnosti USA a Slovenska
Tabuľka 10 najväčších mestských aglomerácií sveta 1950-2000
Tabuľka prirodzeného prírastku obyvateľstva Slovenska
Tabuľka vybraných ukazovateľov obyvateľstva a hospodárstva krajín EÚ
Tabuľka osídlenia Austrálie a Oceánie
Tabuľky vybraných ukazovateľov štátov Afriky
Údaje o Natalite a Mortalite obyvateľstva Slovenska za rok 2001
Tabuľka a graf importu a exportu Slovenska podľa štátov a komodít za rok 2002

Databáza úloh maturitných zadaní podľa jednotlivých tematických celkoch

Zem a zobrazovanie Zeme

Opíšte prirodzenú družicu Zeme, jej pohyb, nakreslite fázy. Charakterizujte slapové javy, ich dôsledky a využitie.

Priama vzdialenosť miest Bratislava a Banská Bystrica je na mape s mierkou 1:500 000 33 mm. Určte:

Aká je ich skutočná vzdialenosť?

Aká by bola ich vzdialenosť na mape s mierkou 1:750 000?

Roztriedte mapy v atlase podľa veľkosti mierky.

Predvedte pomocou glóbusu, aké je postavenie Zeme v dňoch rovnodenností a slnovratov, spravte náčrt. Vysvetlite geografické dôsledky obehu Zeme okolo Slnka.

Aké dôsledky vyplývajú zo sklonu Zemskej osi pri obehu Zeme okolo Slnka? Potvrďte alebo vyvráťte výrok: Leto v Argentíne je dlhšie a teplejšie ako na Slovensku (nakreslite obrázok).

Opíšte tvar a rozmery Zeme, vývoj názorov na tvar Zeme. Vysvetlite pojmy: galaxia, slnečná sústava, geoid, rotačný elipsoid, ekliptika, perihélium, afélium, hviezdny deň, tropický rok.

Vysvetlite zmeny dĺžky trvania noci na severnej a južnej pologuli. Porovnajte dĺžku letného polroku na severnej a južnej pologuli. Odôvodnite jeho rozdiely.

Aké dôsledky vyplývajú z rotácie Zeme? Vysvetlite súvislosť medzi uhlovou rýchlosťou rotácie Zeme a časovými pásmami. Vysvetlite rozdiel medzi miestnym časom a pásmovým časom.

Vypočítajte rozdiel v miestnych časoch medzi mestami New York – Sydney.

Charakterizujte dátumovú hranicu.

Graficky znázornite obeh Zeme okolo Slnka.

Zdôvodnite dôsledky nerovnomernej rýchlosti obehu Zeme okolo Slnka.

Vysvetlite pojmy: kartografia, mapa, glóbus, mierka mapy (číselná, grafická - uveďte príklad), mapový znak, legenda. Charakterizuj obsah mapy (topografický, tematický).

Určte geografickú polohu ostrova - Nová Kaledónia. Určte, čo skrývajú súradnice 38° s.g.š., 29° z.g.d.

Vypočítajte skutočnú vzdialenosť z bodu A do bodu B, keď vzdialenosť týchto bodov je 7,5 cm na mape a mierka mapy je 1:750 000

Fyzická geografia

Atmosféra

Podľa priloženého obrázku vysvetlite všeobecnú cirkuláciu ovzdušia a dôsledky Coriolisovej sily na smer prúdenia vzdušných mäs.

Porovnajte priebeh počasia pod vplyvom cyklóny a anticyklóny.

Zdôvodnite menšie výkyvy teplôt vody na hladine Svetového oceánu na južnej ako na severnej pologuli. Zdôvodnite súvislosť medzi vznikom púští a studenými oceánskymi prúdmi. Opíšte miesta výskytu svetových lovísk rýb a zdôvodnite svoj výber.

Určte základné klimatické pásma Zeme, poukážte na príčiny ich vzniku a usporiadania. Analyzujte klimatické diagramy rôznych miest a priradte ich do klimatického pásma.

Do priloženého náčrtu zakreslite a vysvetlite všeobecnú cirkuláciu ovzdušia. Vysvetlite vznik a prúdenie monzúnov.

Uveďte príklady miestnych vetrov.

Porovnajte jednotlivé bioklimatické pásma (teplota, zrážky, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo).

Posúďte vhodnosť pasienkárstva v horských oblastiach a jej vplyv na eróziu, vodný režim, vegetáciu...

Vysvetlite vznik vetra - určte príčinu pohybu vzduchu.

Vysvetlite pojmy : počasie, podnebie.

Vymenujte meteorologické prvky a opíšte klimageografické činitele , ktoré ovplyvňujú makroklimu a mikroklimu.

Uveďte príčiny nerovnomerného rozloženia zrážok na Zemi, rozlíšte oblasti s najväčším a najmenším množstvom zrážok.

Vymenujte a ukážte na mape oblasti (základných) vzduchových hmôt a atmosférických frontov.

Charakterizujte putujúce a stacionárne tlakové útvary (ktoré z nich ovplyvňujú počasie v strednej Európe).

Zakreslite smery prúdenia vzduchu v cyklóne, anticyklóne na severnej a južnej pologuli a opíšte aké je vtedy počasie (v zime, v lete).

Rozhodnite či počasie v posledných dňoch ovplyvňovala cyklóna alebo anticyklóna

Hydrosféra

Charakterizujte význam Svetového oceánu pre život na Zemi.

Opíšte najväčšie problémy súvisiace so znečisťovaním Svetového oceánu.

Opíšte pásmovitost salinity od rovníka k pólom.

Definujte pojmy povodie, rozvodie, úmorie, vodný stav, prietok, režim odtoku, riečna sieť. Podľa mapy Európy ukážte oblasti, ktoré patria k úmoriám jednotlivých oceánov. Určte z atlasu najvýznamnejšie teplé a studené oceánske prúdy a posúďte ich vplyv na podnebie a hospodárstvo priľahlých častí pevnín. V reliéfe dna Atlantického oceánu určte jednotlivé časti. Vysvetlite vznik vlnenia, prílivu a odlivu a oceánskych prúdov. Charakterizujte činitele, ktoré vplývajú na zmeny salinity v oceánoch. Zdôvodnite vznik a výskyt (nakreslite obrázok) artézskych podzemných vôd a ich význam a využitie človekom. Porovnajte jazerá podľa pôvodu, vymenujte a lokalizujte na mape jednotlivé typy. Posúďte možnosti hospodárskeho využitia vodných nádrží. Vymenujte časti Svetového oceánu a morí. Charakterizujte pohyby vôd svetového oceánu. Popíšte fyzikálne a chemické vlastnosti oceánskej vody. Definujte pojmy: hydrosféra, svetový oceán, more, (uvedte aj príklady). Podľa mapy Slovenska alebo sveta pomenujte (nakreslite) príklady povodí, rozvodí, úmorí. Charakterizujte dynamiku oceánskej vody, podľa obrázku popíšte reliéf dna oceánov a morí. Porovnajte jednotlivé oceány. Charakterizujte ako morské prúdy vplývajú na okolité pevniny. Vymenujte a ukážte na mape príklady rôznych typov morí. Definujte ekonomické využitie Svetového oceánu a charakterizujte oceány, ktoré sú jeho súčasťou (rozloha, reliéf, rybolov, ťažba NS) Do obrysovej mapy sveta zakreslite najhlbšie miesta oceánov a pomenujte ich

Litosféra a georeliéf

Rozdelte horniny podľa pôvodu a určte ich význam v krajine. Vysvetlite rozdiel medzi magmatizmom a vulkanizmom. Akými stupnicami môžeme merať intenzitu zemetrasenia, stručne popíšte spôsob vzniku a prejavy zemetrasenia. Uvedte niekoľko prípadov (ukážte na mape sveta) častí kontinentov, ktoré sú aj v súčasnosti typické endogénnou činnosťou, zhodnodte jej prejavy. Charakterizovať oblasti intenzívnej sopečnej činnosti a porovnať ju s mapou litosféry (litosférických platní) Zeme. Zamerať sa na kladné a záporné dôsledky sopečnej činnosti. Ako by ste riešili bývanie vo vulkanických a seizmických oblastiach? Komplexne charakterizujte endogénne procesy (popíšte obrázky), astenosféru a litosféru. Opíšte stavbu Zeme. Porovnajte a charakterizujte jednotlivé časti zemského telesa, mocnosť litosféry. Litosféra - jej rozdelenie a pohyb litosferických dosiek - uvedte príklady (charakterizujte podľa obrázka). Charakterizujte sopečnú činnosť a zemetrasenie. Uvedte príklady vonkajších geomorfologických procesov a foriem georeliéfu. Geomorfologické procesy a formy georeliéfu - vysvetlite a popíšte jednotlivé procesy

- Vodou podmienené procesy a formy
- mrazom podmienené procesy a formy
- gravitačné, veterné a kozmogénne procesy a formy
- biogénne a antropogénne procesy a formy georeliéfu

Porovnať vybrané jednotlivé regióny podľa georeliéfu, charakterizovať rozdiely v tvorbe georeliéfu v jednotlivých regiónoch sveta, zamerať sa na vzájomné pôsobenie endogénnych a exogénnych síl. Uviesť konkrétne príklady prejavov vonkajších geomorfologických činiteľov a zhodnotiť ich vplyv na tvorbe reliéfu miestnej krajiny. Uviesť príklady prejavov vonkajších geomorfologických procesov na vybraných regiónoch Zeme a zhodnotiť ich vplyv na krajinu.

Vysvetlite pojmy georeliéf, geomorfológia, geomorfologické procesy a formy georeliéfu. Podľa priloženého obrázku ukážte a popíšte jednotlivé geomorfologické procesy a formy. Charakterizujte vybrané geomorfologické procesy a formy vo Vašom okolí.

Pedosféra

Vymenujte faktory, ktoré pôsobia na vznik a úrodnosť pôd.

Vymenujte základné pôdne typy na Zemi a pôdne druhy.

Porovnajzte horizontálnu a vertikálnu zonálnosť pôd Strednej Európy.

Uvedte príklady azonálnych pôdných typov.

Potvrďte alebo vyvráťte správnosť výroku:

- piesočnatá pôda je jeden z pôdných typov
- rendziny vznikajú na karbonátových horninách
- kambizem je hnedá lesná pôda
- humus je anorganickou časťou pôdy
- materskou horninou černoziem je spraš

Porovnajzte horizontálnu a vertikálnu zonálnosť pôd na Zemi (popíšte obrázok).

Charakterizujte vybrané pôdne typy Zeme.

Opíšte zloženie pôdy a jej vlastnosti (chemické, fyzikálne, úrodnosť...).

Vysvetlite rozdiel medzi pôdnymi druhmi a pôdnymi typmi.

Charakterizujte pôdne typy Slovenska.

Vytvoriť návrh opatrení pred degradáciou pôd

Biosféra

Uvedte hornú a dolnú hranicu Biosféry.

Vymenujte ekologické činitele a charakterizujte ako vplývajú na organizmy.

Na príklade nadmorskej výšky snežnej čiary v rôznych častiach Zeme uvedte jej príčinu.

Uvedte príčiny a dôsledky lesnej kalamity v Tatrách, zhodnoťte funkcie lesa v krajine.

Vysvetlite prvotnú príčinu členenia biosféry so stúpajúcou nadmorskou výškou. Porovnať výškové stupne a šírkové vegetačné pásma v rôznych regiónoch sveta.

Zdôvodnite pásmovitosť usporiadania rastlinných a živočíšnych druhov. Zhodnoťte negatívne pôsobenie človeka na biosféru z globálneho hľadiska. Uvedte konkrétne environmentálne problémy týkajúce sa najmenej 4 biómov (pralesy, púšte, tajga, step, tundra).

Vysvetlite prečo sú vlhkejšie časti stepných oblastí svetovými zásobárňami obilia.

Charakterizujte život v teplých a studených moriach a ukážte na mape najväčšie svetové loviská rýb. Svoje tvrdenia zdôvodnite.

Južné kontinenty (Austrália, juh Afriky, Južná Amerika) sa vyznačujú veľmi svojráznou flórou, faunou - určte príčinu tejto skutočnosti.

Pomenujte jednotlivé bioklimatické pásma a zóny a charakterizujte ekologické činitele.

Uvedte príklady rastlín a živočíchov, ktoré sa prispôbili podmienkam života.

Podľa priloženého obrázku charakterizujte vertikálne členenie biosféry. Vysvetlite pojem - horná hranica lesa a charakterizujte prečo jej výška nie je v rôznych častiach Zeme rovnaká.

Porovnajzte jednotlivé bioklimatické pásma (teplota, zrážky, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo).

Posúďte vhodnosť pasienkárstva v horských oblastiach a jej vplyv na eróziu, vodný režim, vegetáciu...

Charakterizujte bioklimatické pásma Zeme. Uvedte charakteristické živočíšne a rastlinné druhy. Uvedte konkrétne environmentálne problémy týkajúce sa uvedených biómov.

Charakterizovať vznik a rozmiestnenie biocenóz na základe teploty a vlhkosti. Porovnať teploty, množstvo zrážok, pôdne typy, zastúpenie rastlín a živočíchov v bioklimatických pásmach. Zhodnotiť vzťahy vo vybranom krajinnom ekosystéme v ľubovoľnom regióne sveta.

Porovnať zákonitosti rozšírenia pôd, rastlinstva, živočíšstva v jednotlivých oblastiach Európy v závislosti od geografickej šírky a nadmorskej výšky.

Komplexne charakterizovať jednotlivé regióny sveta pomocou tematických máp povrchu, podnebia, pôd, rozmiestnenia rastlinstva a živočíšstva.

Vysvetliť zákonitosti rozmiestnenia bioklimatických pásiem svetadielov (geografická šírka, nadmorská výška). Zhodnotiť väzby v jednotlivých bioklimatických pásmach v regiónoch.

Komplexne porovnať jednotlivé typy krajín (podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo, živočíšstvo).

Komplexne zhodnotiť konkrétne typy krajín jednotlivých svetadielov (vybrať si ľubovoľné podobné alebo rozdielne).

Uviesť, v ktorých regiónoch sveta treba dávať pozor na ochranu pred znečistením prírodného prostredia a vytvoriť návrh ma ochranu.

Humánna geografia

Obyvateľstvo

Vysvetlite rozmiestnenie obyvateľstva Zeme a zdôvodnite faktory, ktoré sa najviac podieľali na tomto rozmiestnení.

Zhodnodte vplyv natality, mortality, emigrácie a imigrácie na celkový prírastok obyvateľstva na Zemi.

Vysvetlite pojmy natalita, mortalita, prirodzený prírastok a opíšte faktory, ktoré ich ovplyvňujú. Vysvetlite pojem populačná explózia a popíšte problémy s ňou spojené.

Načrtnite a porovnajte rôzne druhy vekových pyramíd obyvateľstva na Zemi.

Opíšte vývoj počtu obyvateľstva na Zemi, špecifikujte príčiny nárastu alebo poklesu počtu obyvateľov.

Rozhodnite, ktorá z vekových pyramíd znázorňuje štruktúru obyvateľstva:

- menej rozvinutých regiónov Ázie, Afriky, Latinskej Ameriky
- hospodársky vyspelých krajín Európy a Severnej Ameriky
- regiónu s prevahou starých ľudí (vidiecka obec).

Svoje tvrdenie zdôvodnite.

Analyzujte vekové pyramídy obyvateľstva Slovenska za vybrané roky.

Uveďte príklady a dôvody rozšírenia rôznych náboženstiev v Ázii.

Uveďte príčiny nerovnomerného prírastku obyvateľstva na Slovensku, určte oblasti, v ktorých je najväčší a v ktorých najmenší prirodzený prírastok a analyzujte príčiny.

Doplňte do tabuľky hodnoty pre rok 2001, ak poznáte:

- a) počet obyvateľov na Slovensku podľa sčítania obyvateľstva v roku 2001,
- b) pôrodnosť v roku 2001,
- c) úmrtnosť v roku 2001.

Vysvetlite pojem: Dynamika obyvateľstva. Charakterizujte prirodzený pohyb, mechanický pohyb a socioekonomický pohyb obyvateľstva, zhodnodte súvislosť medzi nimi.

Načrtnite základné typy vekových pyramíd obyvateľstva na Zemi.

Vymenujte faktory (pozitívne aj negatívne), ovplyvňujúce počet obyvateľov. Ukážte na mape 4 hlavné oblasti koncentrácie obyvateľstva na svete, porovnajte ich prírodné javy, úroveň hospodárstva a religióznu štruktúru obyvateľstva

Vysvetlite pojem Urbanizácia. Porovnajte podiel a spôsob života vidieckeho obyvateľstva v rozvojových a rozvinutých krajinách. Zhodnoťte tendencie urbanizácie v budúcnosti.

Podľa priložených obrázkov charakterizujte jednotlivé typy vekových pyramíd, charakterizujte zákonitosti vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva. K vekovým pyramídám určte príklady krajín. Vysvetlite pojem populačná explózia - aké môžu byť jej dôsledky?

Na základe údajov zhodnotiť súčasné trendy migrácie obyvateľstva v rôznych regiónoch sveta, ich dôvody a možné dôsledky.

Sídla

Definujte základné termíny a jednotky (sídlo, obec, mesto veľkomesto, metropola, aglomerácia, konurbácia, megalopolis), uveďte k nim príklady vo svete.

Podľa tabuľky posúďte vývoj 10 najväčších mestských aglomerácií sveta (1950 - 2000) podľa počtu obyvateľov a rozmiestnenia vo svete. Vyhodnoťte zastúpenie rozvinutých a rozvojových krajín. Posúďte tendencie do budúcnosti.

Určte, ktoré hlavné mestá ležia na pobreží, pri riekach alebo vo vysokej nadmorskej výške. Uvedte ich výhody a nevýhody a dôvody ich polohy. Posúďte význam aglomerácie, konurbácie a megalopolisu v politickom, hospodárskom a kultúrnom vývoji krajiny.

Posúďte rôzne podmienky vzniku miest Hamburg, Bratislava, Košice, Rio de Janeiro, Liptovský Mikuláš (podnebie, vzdialenosť od oceánu, nadmorská výška, vodné zdroje, pôda, lesy, suroviny...). Poukážte na súvislosti medzi prírodnými a socioekonomickými podmienkami vzniku sídiel.

Vysvetlite pojem Urbanizácia. Porovnajete podiel a spôsob života vidieckeho obyvateľstva v rozvojových a rozvinutých krajinách.

Zhodnoťte tendencie urbanizácie v budúcnosti.

Zaradte sídla vo svojom okolí podľa ich funkcií a porovnajete ich navzájom.

Porovnajete sídla, ich štruktúru a ich funkcie v rôznych regiónoch sveta.

Vysvetlite pojem urbanizácia, zdôvodniť jej odlišnosti v rôznych regiónoch sveta.

Porovnajete proces urbanizácie v rôznych krajinách, zdôvodniť jej odlišnosti a zhodnotiť tendencie urbanizácie v budúcnosti.

Hospodárstvo

Poľnohospodárstvo

Posúďte vzťah medzi vlastnosťami pôdy a ich využitím v poľnohospodárstve a uvedte najdôležitejšie plodiny pre pestovanie na týchto pôdach.

Vysvetlite pojmy devastácia a degradácia pôd. Navrhnete možné riešenia ochrany pôdneho fondu.

Uvedte a charakterizujte činitele pre lokalizáciu poľnohospodárstva vo svete, uvedte príklady.

Základné členenie rastlinnej a živočíšnej výroby, uvedte príklady a oblasti pestovania a chovu.

K vybraným plodinám uvedte lokalizačné činitele, ktoré najviac ovplyvnili ich rozšírenie vo svete (bavlník, citrusy, cukrová trstina, ryža, pšenica, káva...). Lokalizujte na mape hlavné svetové obilnice. Porovnajete krajinu s trvalými kultúrami s oráčinovou krajinou.

Porovnajete poľnohospodárstvo v Kanade, Holandsku, Keni, Dánsku a na Slovensku.

Zhodnoťte vplyv poľnohospodárskej výroby v týchto štátoch na krajinu.

Ktoré produkty poľnohospodárskej výroby sú lokalizované v blízkosti miest? Zdôvodnite svoje tvrdenie. Popíšte a zhodnoťte situáciu v poľnohospodárstve v miestnej krajine.

Vymenujte lokalizačné činitele poľnohospodárstva vo svete.

Rozčleňte rastlinnú výrobu a u jednotlivých typov uvedte príklady a oblasti pestovania vo svete

Uvedte, ktoré činitele pôsobia pri lokalizácii poľnohospodárskej výroby v nasledujúcich oblastiach . Uvedte príklady plodín a zameranie poľnohospodárstva týchto oblastí:

- východná Čína
- pobrežie Guinejského zálivu
- Karibská oblasť
- Stredomorská oblasť
- Americké prerie

K vybraným plodinám (obilniny, ryža, cukrová trstina, citrusy, bavlník) priradte lokalizačné činitele, ktoré najviac ovplyvnili ich rozšírenie vo svete.

Lokalizujte na mape hlavné svetové obilnice.

Zo skupiny uvedených plodín si vyberte jednu a uvedte jej najvýznamnejších svetových producentov (pochutiny, technické plodiny, ovocie).

Charakterizujte jednotlivé typy poľnohospodárskej krajiny a priradte k nim dané lokality (svoje priradenie odôvodnite):

- Oráčinová krajina

- Trávnatá lúčno-pasienkárská krajina
- Krajina so zmiešanými kultúrami
- Krajina s výrazným podielom trvalých kultúr
- Prímestská poľnohospodárska krajina

Lokality: Kanadské prérie, Laplatská nížina, Podunajská nížina, Východoeurópska nížina, Východoslovenská nížina, Malá Fatra, Veľká Fatra, Slovenský kras, Biele Karpaty, Javorníky, Turzovská vrchovina, Slovenské rudohorie, Štiavnické, Kremnické vrchy, Malé Karpaty, Podunajská pahorkatina, Podunajské Biskupice, Ružinov, Jarovce, Rusovce, Záhorská Bystrica, Bratislava.

Priemysel

Vymenujte a stručne popíšte základné lokalizačné faktory priemyslu.

Zhodnotiť konkrétne príklady lokalizácie priemyselnej výroby vo vzťahu k lokalizačným činiteľom.

Uveďte príklady lokalizačných činiteľov, ktorých význam klesá a ktorých naopak v súčasnosti stúpa.

Vysvetlite vplyv lokalizačných faktorov priemyslu na podniky US STEEL Košice, SLOVALCO Žiar nad Hronom, SCP MONDI Ružomberok.

Podľa tabuliek porovnajte ťažbu nerastných surovín v súčasnosti a v minulosti. Porovnajte možnosti ťažby nerastných surovín z pevniny a z oceánskeho dna.

Uveďte významné oblasti ťažby ropy, plynu, uhlia, železnej rudy a zlata a lokalizujte ich na mape.

Lokalizujte na mape významné ložiská nerastných surovín (ropa, zemný plyn, uhlie, železná ruda, bauxit, drahé kovy a diamanty).

Rozmiestnenie priemyslu vo svete - hlavné oblasti koncentrácie najvýznamnejších priemyselných odvetví.

Na nástennej mape priemyslu sveta porovnajte vybrané priemyselné koncentrácie, zdôvodnite zastúpenie jednotlivých priemyselných odvetví.

Zhodnotiť, ako ťažba nerastných surovín ohrozuje životné prostredie v jednotlivých častiach sveta, ako ovplyvňujú rozmiestnenie priemyslu lokalizačné činitele, napríklad voda, dostatok pracovných síl, tradície, nerastné suroviny, poľnohospodárske plodiny.

Analyzujte prednosti a nedostatky alternatívnych zdrojov energie.

Zhodnoťte ako ťažba nerastných surovín ohrozuje životné prostredie.

Doprava, služby, cestovný ruch, zahraničný obchod

Vysvetlite pojem Doprava. Čo je hlavnou úlohou dopravy a vymenujte lokalizačné činitele dopravy. Charakterizujte základné kritériá členenia dopravy, aké druhy podľa nich rozoznávame. Opíšte klady a nedostatky jednotlivých druhov dopravy.

Ktoré sú základné kritériá členenia dopravy a aké druhy dopravy podľa nich rozoznávame?. Popíšte jednotlivé druhy dopravy.

Uveďte základné činitele ovplyvňujúce výstavbu dopravných ciest. Opíšte klady a zápory jednotlivých druhov dopravy.

K vybraným odvetviam hospodárstva (priemysel, poľnohospodárstvo, cestovný ruch, služby) priradte rozhodujúce druhy dopravy. Svoj výber zdôvodnite. Zhodnoťte hlavné smery a tendencie rozvoja dopravy v budúcnosti.

Charakterizujte dopravné systémy jednotlivých regiónov sveta. Porovnajte úroveň dopravy na Slovensku s úrovňou dopravy v susedných štátoch.

Porovnajte význam jednotlivých druhov dopravy pre slovenské hospodárstvo. Špecifikujte smery vývoja dopravy vo svete a na Slovensku.

História, význam, formy a oblasti CR, ukážte na mape oblasti Zeme vhodné na ich realizáciu, aplikujte na kategórie CR na Slovensku.

Charakterizujte formy a druhy cestovného ruchu a ukážte na mape oblasti Zeme vhodné na ich realizáciu. Ktoré služby sú zastúpené vo Vašom meste?

Posúďte, ktoré predpoklady lokalizácie cestovného ruchu musia byť splnené pri budovaní horského a prímorského strediska cestovného ruchu. Uvedte na konkrétnom príklade pozitíva a negatíva cestovného ruchu. Analyzujte súčasnú úroveň cestovného ruchu vo Vašom regióne, navrhnite ďalšie spôsoby jeho rozvoja.

Vysvetlite pojmy služby, cestovný ruch, zahraničný obchod a definujte termíny, ktoré ich charakterizujú.

Porovnať formy a druhy cestovného ruchu a na základe tematických máp zhodnotiť lokalizačné predpoklady. Zostaviť (podľa mapy a literatúry) zoznam miest a oblastí, kde možno realizovať jednotlivé druhy a formy cestovného ruchu. Uviesť príklady prímorského, horského, kultúrohistorického cestovného ruchu. Porovnať ich prírodné a kultúrne podmienky podľa jednotlivých foriem cestovného ruchu.

Regionálna geografia sveta

Austrália a Oceánia

Opíšte prírodné podmienky Austrálie a Oceánie - horizontálne členenie, horopisné členenie, podnebie, vodstvo.

Do obrysovej mapy Austrálie a Oceánie zakreslite tieto údaje: Tasmánia, Veľká koralová bariéra, Nový Zéland, Nová Guinea, Havajské ostrovy, Veľká artézská panva, Veľké predelové vrchy, Južné Alpy, Sydney, Melbourne, Canberra.

V obrysovej mape Austrálie pomenujte jednotlivé štáty a teritória.

Analyzujte osídlenie a národnostné zloženie obyvateľstva Austrálie a jeho zmeny.

Rozdeľte ostrovy Oceánie podľa pôvodu, ku každej skupine uvedte príklad a popíšte spôsob ich vzniku.

Charakterizujte obyvateľstvo a sídla a stav urbanizácie Austrálie. Ukážte na mape oblasti s najvyššou koncentráciou obyvateľstva a svoje tvrdenie zdôvodni. Určte hlavné zameranie priemyselnej a poľnohospodárskej výroby Austrálie a Nového Zélandu.

Uvedte nerastné suroviny, v ťažbe ktorých zaujíma Austrália a Oceánia jedno z prvých troch miest na svete. Charakterizujte hlavné zameranie priemyselnej a poľnohospodárskej výroby Austrálie a Nového Zélandu.

Rozdeľte ostrovy patriace Oceánii podľa pôvodu a uvedte k nim príklady.

Afrika

Charakterizujte prírodné podmienky Afriky - poloha, povrch, podnebie, vodstvo, bioklimatické pásma, (fauna, flóra).

Zakreslite do obrysovej mapy Afriky uvedené údaje: Madagaskar, Guinejský záliv, Stredozemné more, Gibraltársky prieliv, Somálsky poloostrov, Suezský prieplav, Níl, Kongo, Čadské jazero, Tanganika, Káhira, Johannesburg, Alžír, Tunis.

Vyznačte na mapke rozľahlé africké púšte a zdôvodnite prečo vznikli práve v týchto geografických šírkach.

Charakterizujte a porovnajte režim odtoku riek Temža a Kongo a ich hospodárske využitie. Určte základné regióny Afriky.

Opíšte zameranie hospodárstva v jednotlivých regiónoch Afriky.

Analyzujte priestorové rozmiestnenie bielej a čiernej rasy v Afrike, pomenujte najhustejšie a najredšie osídlené oblasti.

Porovnajte hospodárstvo najzaostalejších afrických štátov s hospodárstvom JAR. Analyzujte príčiny rozdielov.

Vysvetlite zaostalosť priemyslu v rôznych oblastiach Afriky napriek zdrojom nerastných surovín.

Polárne oblasti sveta

Aké dôsledky by malo rozpustenie Antarktického pevninského ľadovca po prípadnom oteplení klímy na Zemi?

Výtypujte spoločné a odlišné znaky Arktídy a Antarktídy.

Definujte vymedzenie polárnych oblastí, určte ich význam a využitie, charakterizujte podnebie, faunu a flóru.

Vysvetlite prečo a ako sa prejavuje polárny deň a polárna noc na severnej a južnej pologuli. Z charakteristiky Arktídy a Antarktídy vytypujte ich spoločné a rozdielne znaky. Vysvetlite pojem: „Svetadiel vedy a mierového využitia“.

Ázia

Do obrysovej mapy Ázie zakreslite nasledovné údaje: Malá Ázia, Arabský poloostrov, Predná India, Zadná India, Japonské ostrovy, Veľké Sundry, Kamčatka, Himaláje, Kaukaz, Tibetská náhorná plošina, Indogangská nížina, Bajkal, Gobi, Kaspické more, Ob, Jang-c'-ťiang, Huang-He.

Charakterizujte hydrografickú sieť Ázie:

- najvýznamnejšie rieky a ich hospodárske využitie, úmoria ktorým patria
- bezodtokové oblasti
- jazerá
- oblasti, ktoré trpia nedostatkom vody a oblasti ohrozené záplavami

Vymenujte geografické jedinečnosti a rekordy Ázie z hľadiska fyzickogeografických a humánnogeografických pomerov.

Charakterizujte obyvateľstvo Ázie podľa:

- hustoty osídlenia
- rasovej štruktúry
- náboženskej štruktúry.

Zhodnoťte problémy spojené s preľudnením (výživa, zdravotníctvo, gramotnosť, práca, ekológia) v najľudnatejších štátoch Ázie.

Zhodnoťte vplyv monzúnov na kvantitu a rozmiestnenie obyvateľstva Ázie.

Určte najvýznamnejšie poľnohospodárske produkty Ázie a oblasti ich pestovania, opíšte väzby na prírodné podmienky.

Ukážte na mape v ktorých oblastiach Ázie sa pestujú najvýznamnejšie poľnohospodárske plodiny a ktoré lokalizačné faktory ich ovplyvňujú.

Vysvetlite príčiny dynamického rastu hospodárstva Ázijských tigrov, analyzujte lokalizačné činitele priemyslu a služieb, ktoré mu napomáhali.

Vyberte si ľubovlnú krajinu Ázie a komplexne ju zhodnoťte z hľadiska prírodných a socioekonomických podmienok.

Amerika

Vyznačte do priloženej obrysovej mapy: Labrador, Aljašský polostrov, Kalifornský polostrov, Florida, Grónsko, Beringov prieliv, Panamský prieliv, Mexický záliv, Appalačské vrchy, Kordillery, Veľké prérie, Mississippi, Veľké kanadské jazerá.

Podľa akých kritérií rozdeľujeme kontinent Ameriku?

Opíšte prírodné podmienky Severnej Ameriky.

Charakterizujte povrch a podnebie Severnej Ameriky.

Vysvetlite aký vplyv má Labradorský prúd na východné pobrežie USA a Kanady.

Pomenujte najvýznamnejšie horské pásmo Ameriky a charakterizujte jeho vplyv na podnebie kontinentu.

Ukážte na mape hlavné mestské zoskupenia Severnej a Južnej Ameriky.

Navrhňte exkurznú trasu naprieč Americkým kontinentom, ktorá sa začne na Aljaške a skončí na Ohňovej Zemi. Musíte prejsť národné parky a zaujímavé miesta. Svoj výber trasy zdôvodnite.

Pomenujte zmiešané formy rás Ameriky.

Komplexná geografická charakteristika vybraného štátu Severnej Ameriky.

Uvedte komplexnú geografickú charakteristiku USA alebo Kanady – prírodné podmienky, socioekonomické podmienky.

Analýzujte a zdôvodnite rozmiestnenie priemyslu USA. Zdôvodnite presun priemyslu z tradičných priemyselných oblastí do nových („slnečné pásmo“). Porovnajte vybrané ukazovatele (priemysel, služby, poľnohospodárstvo, HDP, spoločnosť) so Slovenskom.

Uvedte hlavné oblasti koncentrácie priemyslu USA

Zakreslite do obrysovej mapy Južnej Ameriky nasledovné údaje: Magalhãesov prieliv, Panamský prieplav, Mexický záliv, Andy, Amazonská nížina, Laplatská nížina, Amazonka, Paraná.

Porovnajte Laplatskú a Amazonskú nížinu z hľadiska ich hospodárskeho využitia.

Charakterizujte zameranie poľnohospodárstva štátov Južnej Ameriky.

Európa

Charakterizujte prírodné pomery Európy – poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo. Porovnajte hospodárstvo krajín severnej Európy s hospodárstvom južnej Európy.

Do obrysovej mapy Európy vyznačte nasledovné údaje: Východoeurópska nížina, Veľká dunajská kotlina, Škandinávské vrchy, Pyreneje, Alpy, Apeniny, Karpaty, Ural, Volga, Dunaj, Labe, Praha, Londýn, Paríž, Moskva, Madrid, Rím, Rotterdam, Marseille.

Vyznačte na mapke časť pobrežia Európy, kde sa prejavuje vplyv výrazného morského prúdu, charakterizujte jeho vplyv na klímu Európy.

Ktoré exogénne činitele sa najviac podieľajú na tvorbe reliéfu Európy?

Do obrysovej mapy zakresli všetky miništáty Európy, hlavné mestá štátov západnej, južnej a strednej Európy.

Charakterizujte štruktúru obyvateľstva Európskej Únie z hľadiska prirodzeného pohybu obyvateľstva.

K uvedeným regiónom priradte štáty v ktorých dané regióny ležia: a) Kosovo, b) Lotrinsko, c) Sliezsko, d) Katalánsko, e) Bavorsko, f) Štajersko, g) Korutánsko, h) Gemer.

Zdôvodnite nerovnomerné zaľudnenie Európy, špecifikujte rozdiely v hustote obyvateľstva (rieky, podnebie, georeliéf).

Analýzujte, ako vplývajú prírodné podmienky vybraných štátov EÚ na rozvoj dopravy v nich, navrhňte možné riešenia. Porovnajte s postavením Slovenska.

Podľa tabuľky vybraných ukazovateľov obyvateľstva a hospodárstva Európskej Únie stručne charakterizujte štáty EÚ, porovnajte ukazovatele nových členov z roku 2004 so starými členskými štátmi.

Komplexne charakterizujte vybrané makroregióny Európy. Pokúste sa vyhľadať podobnosti alebo rozdiely so Slovenskom. Informujte o najnovších geopolitických zmenách v Európe.

Komplexne charakterizujte vybrané makroregióny Európy z hľadiska FG a HG, informujte o najnovších geopolitických zmenách a tendenciách v Európe.

Vyberte si dva ľubovoľné regióny Európy a porovnajte ich z hľadiska prírodných a socio-ekonomických podmienok.

Komplexne charakterizujte vybraný štát západnej alebo strednej Európy.

Charakterizujte vybraný región Európy (severná, južná, východná, západná, stredná) na základe týchto kritérií: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, obyvateľstvo, sídla, hospodárstvo.

Slovenská republika - fyzickogeografické podmienky:

História, poloha, rozloha

Analyzujte výhody a nevýhody polohy Slovenska a hlavného mesta.

Vypočítajte rozdiel v miestnych časoch najvýchodnejšieho a najzápadnejšieho miesta Slovenska.

Charakterizujte zmeny geopolitického postavenia Slovenska v 20. storočí. Uvedte ich príčiny a dôsledky.

Určte na obrysovej mape štáty, s ktorými hraničí Slovensko. Zakreslite a pomenujte krajné body Slovenska.

Charakterizujte polohu Slovenska (matematickogeografickú, fyzickogeografickú, geopolitickú), porovnajte ju s ostatnými štátmi strednej Európy.

Pomenujte krajné body Slovenskej republiky a určte tvar územia SR, hranice SR (prírodné, umelé).

Geologická stavba, pásma, reliéf, nerastné suroviny

Vyznačte na priloženej obrysovej mape vybrané geomorfologické celky a rieky. (Východoslovenská nížina, Podunajská nížina, Nízke Tatry, Tatry, Zvolenská kotlina, Považské podolie, Košická kotlina, Malé Karpaty, Malá Fatra, Veľká Fatra, Dunaj, Váh, Morava, Hron, Orava, Nitra).

Vymenujte a charakterizujte základné typy reliéfu podľa prevládajúceho geomorfologického činiteľa.

Lokalizujte vybrané geomorfologické celky, zaradte ich podľa geomorfologického členenia a určte prevládajúci geomorfologický činiteľ: Nízke Tatry, Vihorlatské vrchy, Burda, Slovenské rudohorie, Malá Fatra, Kremnické vrchy, Hornádska kotlina, Pieniny, Myjavská pahorkatina, Slovenský raj, Borská nížina.

Charakterizujte výškovú členitosť pohorí Vášho regiónu (Žilinský kraj, Liptov). Na mapách vyčleňte povrchové a podzemné vody (riecky, jazerá, vodné nádrže, podzemné, minerálne a termálne vody) a vyjadrite súvislosť s geologickými podmienkami a reliéfom vo Vašom regióne. Vyjadrite názor na ich súčasné a budúce možné využívanie.

Vysvetliť súvislosť medzi vytváraním reliéfu v jednotlivých geologických dobách a horninovým zložením geologických pásiem. Pomocou mapy charakterizovať vývoj Karpát a Panónskej panvy v jednotlivých geologických dobách, rozmiestnenie flyšových, jadrových, sopečných pohorí a Panónskej panvy.

Identifikovať geomorfologické celky v miestnej krajine. Uviesť lokalizáciu geomorfologických celkov miestnej krajiny konkrétne v teréne.

Lokalizovať významné nerastné suroviny Slovenska v miestach ich výskytu na mape a posúdiť ich vzťah k horninovému podložiu a geologickej stavbe Slovenska.

Analyzujte dôsledky rozloženia pohorí, kotlín a nížin na dopravné ťahy na Slovensku.

Podnebie a počasie

Charakterizujte klimageografické činitele, ktoré podmieňujú charakter podnebia Slovenska.

Vymenujte a charakterizujte klimatické oblasti Slovenska a ich rozšírenie.

Opísať vplyv vzduchových hmôt a stacionárnych tlakových útvarov na podnebie (počasie) SR, analyzovať dôsledky polohy Slovenska blízko polárneho frontu, charakterizovať počasie pri cyklonálnej a anticyklonálnej situácii v lete a zime. Podľa mapy určiť priemernú ročnú teplotu oblastí Slovenska, ročný chod teplôt, charakterizovať teplotný gradient a vznik teplotnej inverzie.

Na základe štatistických údajov a klimatických diagramov porovnať klimatické hodnoty jednotlivých oblastí Slovenska.

Uviesť priemerné množstvo zrážok a zdôvodniť nerovnomerné rozloženie zrážok v priebehu roka na území Slovenska.

Podľa mapy určiť a porovnať podnebné oblasti Slovenska (teploty, zrážky a i.). Podľa štatistických údajov porovnať jednotlivé oblasti Slovenska podľa množstva zrážok a zdôvodniť rozčlenenie Slovenska podľa množstva zrážok.

Zaradiť miestnu krajinu do podnebanej oblasti a charakterizovať jej podnebné špecifiká.

Vodstvo

Charakterizujte povrchové a podzemné vody Slovenska, vysvetlite ich využitie.

K riekam Dunaj, Hron, Nitra, Ipel, Latorica, Belá priradte diagram režimu odtoku riek a opíšte ich.

Ktoré činitele najviac ovplyvňujú režim odtoku?

Charakterizujte význam vodných nádrží pre hospodárstvo SR.

V teréne lokalizovať rieky (povodie, režim odtoku), vodné plochy a zásoby podzemnej vody v miestnej krajine.

Určiť vybrané rieky Slovenska na mape.

Zdôvodniť nerovnomerné rozloženie zásob podzemnej vody. Vysvetliť súvislosť medzi rozložením podzemných vôd a geologickou stavbou územia (flyš, vápenec, nánosy štrku).

Pôdy

Načrtnite vertikálnu zonálnosť pôdných typov Slovenska.

Vymenujte azonálne pôdne typy Slovenska.

Rozhodnite, či sa na Slovensku prejavuje horizontálna zonálnosť pôd. Svoje tvrdenie zdôvodnite.

Vymenovať pôdne druhy a ich rozmiestnenie na území Slovenska, vysvetliť usporiadanie pôdných typov (vertikálna zonálnosť, predhorská zonálnosť) a určiť azonálne pôdne typy.

Poznať súvislosti medzi podnebím, vodstvom, geologickým podložím a pôdnymi druhmi a pôdnymi typmi v miestnej krajine.

Ako by ste čo najefektívnejšie využili pôdne typy vo Vašom okolí?

Fauna a flóra

Určte vplyv nadmorskej výšky, vody, pôdy, teploty na rozmiestnenie rastlinstva a živočíšstva na Slovensku.

Posúďte zdravotný stav lesov v rôznych oblastiach Slovenska (poškodenie, ťažba, výrub, emisie, kalamity). Zhodnoťte v súvislosti s kalamitou v Tatrách.

Analyzovať fyzickogeografické činitele a mechanizmus ich vplyvu na rozšírenie rastlinných druhov.

Porovnať jednotlivé oblasti na Slovensku podľa druhov rastlinstva a živočíšstva v súvislosti s rozložením podnebia a pôd.

Charakterizovať typických zástupcov rastlinstva a živočíšstva v jednotlivých výškových stupňoch.

Uviesť rozčlenenie faunistických oblastí a ich väzby na nadmorskú výšku, teploty, množstvo zrážok, pôdne typy.

Ochrana prírody

Vyznačte do obrysovej mapy Slovenska národné parky.

Zhodnoťte zásahy človeka do prirodzenej vegetácie v minulosti a dnes.

Uvedte oblasti Slovenska s narušeným životným prostredím.

Zhodnotiť zásahy človeka do prirodzenej vegetácie v minulosti a na modelových príkladoch (lužné lesy, miestna krajina) poukázať na dôsledky v súčasnosti (výrub, priemyselné emisie, zdravé porasty).

Slovenská republika - humánnogeografické podmienky:

Obyvateľstvo a sídla

Vysvetliť vplyv prírodných a socioekonomických podmienok na osídlenie územia v historických súvislostiach. Opísať historický vývoj osídľovania územia Slovenska a podmienky, ktoré ho ovplyvnili.

Popíšte v ktorých oblastiach Slovenska je najväčší a najmenší prirodzený prírastok obyvateľstva, vysvetlite príčiny.

Charakterizovať súčasný prirodzený prírastok na Slovensku a zdôvodniť jeho zmeny za ostatné desaťročia.

Podľa mapy charakterizujte hustotu zaľudnenia jednotlivých regiónov Slovenska. Vysvetlite príčiny v hustote zaľudnenia.

Podľa tabuliek porovnať natalitu, mortalitu, prirodzený prírastok v jednotlivých oblastiach Slovenska.

Analyzovať tematické mapy (hustota zaľudnenia, národnostné zloženie a i.) Slovenska a zaradiť oblasti Slovenska podľa týchto ukazovateľov.

Vysvetlite vývoj prirodzeného prírastku obyvateľstva na Slovensku, zamerajte sa na zlomové obdobia prírastku alebo úbytku a zdôvodnite. Doplňte do tabuľky hodnoty pre rok 2001, ak poznáte

- počet obyvateľov na Slovensku v roku 2001
- pôrodnosť v roku 2001
- úmrtnosť v roku 2001

Zhodnoťte, aké dôsledky by mal takýto prirodzený prírastok. Zamerajte sa na sociálnu oblasť.

Opísať sídla z hľadiska ich kultúrneho alebo hospodárskeho významu.

Na priloženej obrysovej mape Slovenska vyznačte tieto mestá: Bratislava, Košice, Prešov, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Trnava, Trenčín.

Charakterizujte mestá Slovenska podľa veľkosti a funkcie.

Uvedte 3 príklady polyfunkčných a monofunkčných miest Slovenska a uvedte, akú úlohu plnia.

Podľa priloženej tabuľky porovnajte vývoj mestského a vidieckeho obyvateľstva na Slovensku od roku 1869 do roku 1991. Analyzujte, v ktorom roku sa začal meniť pomer mestského a vidieckeho obyvateľstva a zdôvodnite.

Určte tendencie urbanizácie v najbližších rokoch.

Hospodárstvo

Určte odvetvia priemyslu Slovenska, ktoré sa budú podľa Vášho názoru najviac rozvíjať a prečo?

Ktoré priemyselné odvetvia sa nachádzajú vo Vašom regióne, posúďte lokalizačné faktory, ktoré ovplyvnili ich vznik. Analyzujte ich vplyv na životné prostredie.

Vymenujte a lokalizujte na mape Slovenska základnú odvetvovú štruktúru priemyslu.

Zdôvodnite zameranie priemyselnej výroby v jednotlivých oblastiach Slovenska.

Podľa tabuľky zostavte poradie 5 štátov s najväčším importom a najväčším exportom zo Slovenskom. Uvedte aj komodity, ktoré sú najviac zastúpené a analyzujte súčasnú platobnú bilanciu Slovenska a perspektívy jej vývoja.

Posúďte, ktoré lokalizačné činitele majú rozhodujúci podiel pri budovaní automobilového priemyslu na Slovensku.

K uvedeným strediskám chemického priemyslu priradte správny sortiment:

A. Bratislava	1. dusíkaté hnojivá	a. Matador
B. Šaľa	2. syntetické vlákna	b. Imuna
C. Smolenice	3. pneumatiky	c. Slovnaft
D. Svit	4. liečivá	d. Duslo
E. Púchov	5. pohonné hmoty	e. Chemolak
F. Šarišské Michaľany	6. farby	f. Chemosvit

Priradte mestá k riekam, ktoré cez ne pretekajú.

A. Banská Bystrica	1. Váh
B. Košice	2. Hron
C. Prešov	3. Orava
D. Trenčín	4. Ipel'
E. Šahy	5. Torysa
F. Dolný Kubín	6. Hornád

G. Partizánske
H. Bratislava
K. Martin

7. Turiec
8. Nitra
9. Dunaj

K uvedeným dvojiciam lokalizujte najvýznamnejšie priemyselné odvetvia a ich hospodársky význam.

K mestám priradte priemysel, ktorý ich charakterizuje:

Púchov	Chemko, hnojivá
Galanta	Makýta, Continental-Matador
Stará Turá	Mondi-SCP
Strážske	Hutnícky priemysel, výroba hliníka
Krompachy	výroba zdravotníckej techniky
Hlohovec	Svietidlá, OSRAM
Žiar nad Hronom	výroba medi
Ružomberok	Zentiva, liečivá

V posledných 10 rokoch sa stalo strojárstvo rozhodujúcim druhom priemyslu Slovenska, konkrétne automobilový priemysel.

V ktorých mestách (sú 4) sa nachádzajú tieto podniky a aké značky automobilov vyrábajú? Zhodnotiť hospodársky význam lesov a ich využitie na území Slovenska.

Negatívne dôsledky odlesnenia v jednotlivých oblastiach Slovenska a ich vplyv na prírodné pomery a na hospodársky potenciál.

Opísať poľnohospodárstvo v rôznych častiach Slovenska, tradície a potenciál do budúcnosti.

Vyčleňte poľnohospodárske výrobné oblasti Slovenska na základe prírodných činiteľov. V každej charakterizujte zameranie rastlinnej a živočíšnej výroby. Lokalizujte ich na mape.

Uvedte rozdiely v prírodných a socioekonomických podmienkach jednotlivých poľnohospodárskych výrobných oblastí SR.

Doprava, služby, cestovný ruch, zahraničný obchod

Navrhnete opatrenia na zlepšenie súčasného stavu cestovného ruchu v miestnej krajine.

Navrhnete exkurziu po Slovensku tak, aby ste zahrnuli každú z kategórií turisticky významných oblastí Slovenskej republiky.

Charakterizujte význam jednotlivých druhov dopravy pre slovenské hospodárstvo.

Zhodnoťte vplyv reliéfu na rozvoj jednotlivých druhov dopravy.

Posúďte, ktoré predpoklady lokalizácie cestovného ruchu musia byť splnené pri budovaní horského a prímorského strediska cestovného ruchu.

Uvedte na konkrétnom príklade pozitíva a negatíva cestovného ruchu.

Analyzujte súčasnú úroveň cestovného ruchu vo Vašom regióne, navrhnete ďalšie spôsoby jeho rozvoja.

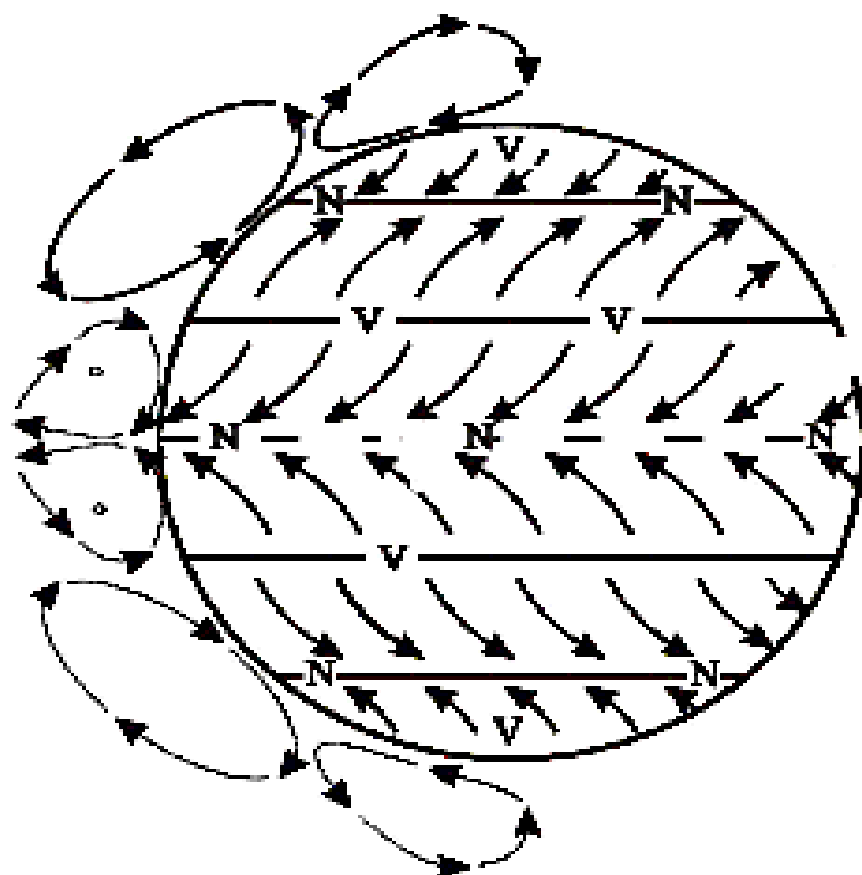
Charakterizujte Dopravný systém SR a určte, ktoré lokalizačné faktory dopravy ovplyvnili dopravnú sieť Slovenskej republiky.

Popíšte a lokalizujte na mape turisticky významné oblasti Slovenska a vysvetlite ako sa líšia jednotlivé kategórie CR.

Podľa mapy určiť smer hlavných trás železničnej, vodnej, cestnej a potrubnej dopravy na Slovensku, posúdiť stav jednotlivých druhov dopravy.

Na základe štatistických údajov zhodnotiť štruktúru zahraničného obchodu Slovenska. Charakterizovať zahraničný obchod Slovenska.

Obrazová príloha

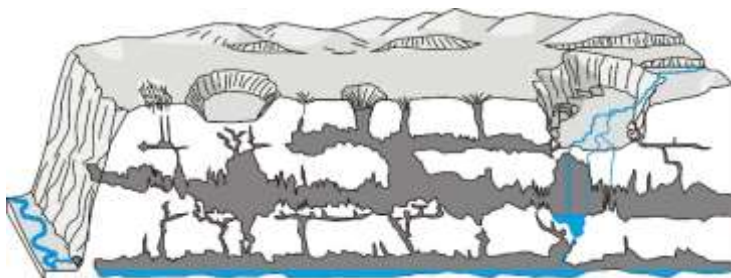

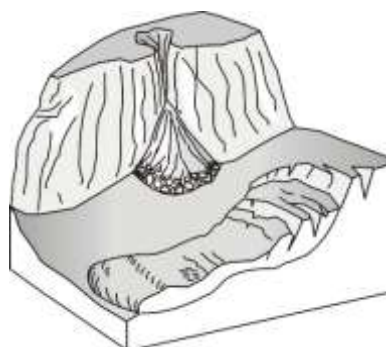
Fluviálne formy reliéfu

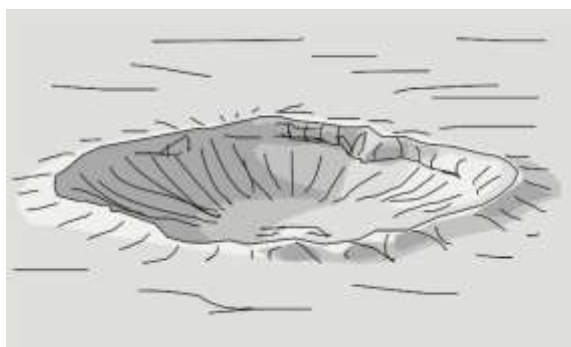
Pobrežné formy reliéfu

Krasové formy reliéfu

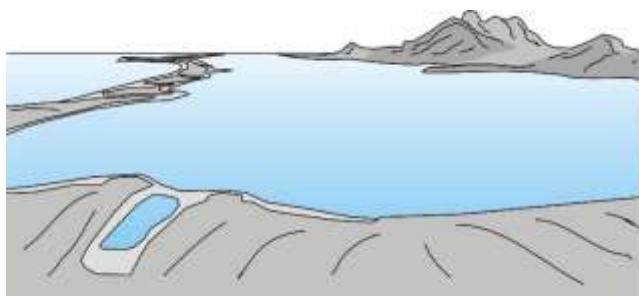
Gravitačne podmienené
formy reliéfu

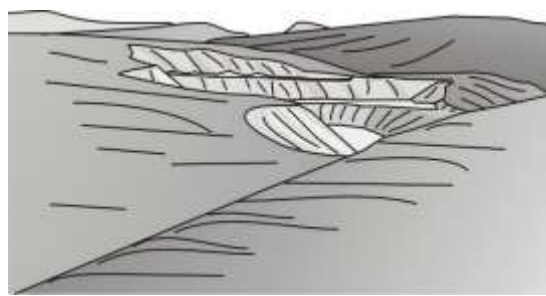
Kozmogénne formy reliéfu

Eolické formy reliéfu

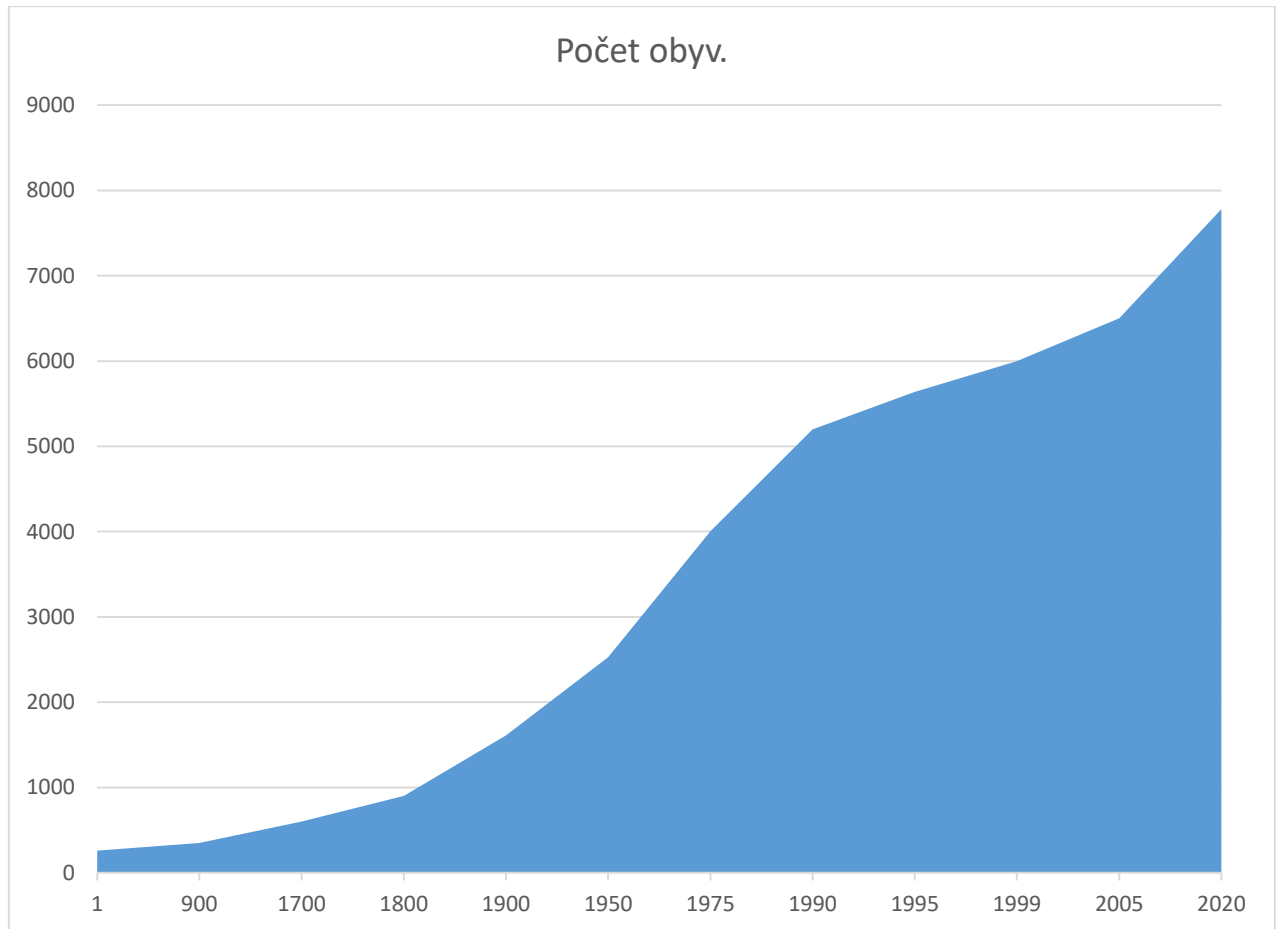
Biogénne formy reliéfu

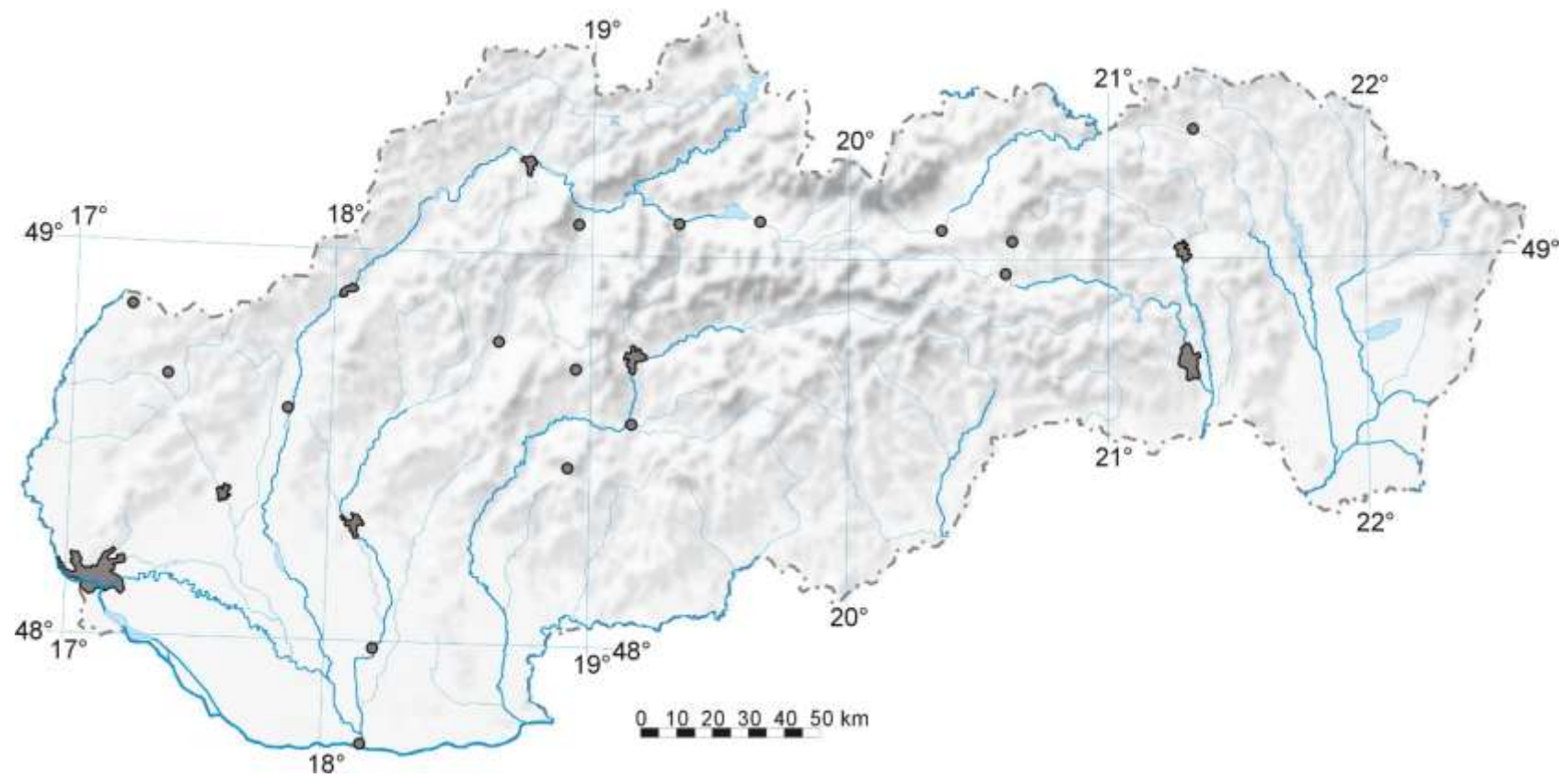

Antropogénne formy reliéfu

Rok	1	900	1700	1800	1900	1950	1975	1990	1995	1999	2005	2020
Počet obyv.	260	350	600	900	1610	2527	4006	5200	5639	6000	6500	7750

Údaje sú v miliónoch

ROPA (1997) v mil. ton	
1. Saudská Arábia	439
2. USA	383
3. Rusko	303
4. Irán	182
5. Venezuela	175
6. Mexiko	168
7. Čína	160
8. Nórsko	156
9. Veľká Británia	128
10. Spojené Arab. Emiráty	120

ZLATO (1997) v t.	
1. JAR	524
2. USA	313
3. Austrália	253
4. Čína	160
5. Kanada	151
6. Rusko	132

STRIEBRO (1997) v tis. ton	
1. Mexiko	2,4
2. Peru	1,9
3. USA	1,6
4. Kanada	1,2
5. Chile	1,04
6. Poľsko	1,0
7. Austrália	0,9

ZINOK (1997) v tis. ton	
1. Kanada	1111
2. Čína	1000
3. Austrália	903
4. Peru	688
5. USA	610

Železná ruda (1980) v mil. ton	
1. býv. ZSSR	133
2. Austrália	61,3
3. Brazília	60,5
4. USA	44,6
5. Čína	37,5
6. Kanada	31,3
7. India	25,7
8. Švédsko	17,4

ROPA v mil. ton

1989		1997	
1. býv. ZSSR	700	1. Saudská Arábia	439
2. USA	450	2. USA	383
3. Saudská Arábia	300	3. Rusko	303
4. Irán	180	4. Irán	182
5. Irak	175	5. Venezuela	175
6. Čína	160	6. Mexiko	168
7. Mexiko	150	7. Čína	160
8. Spojené Arabské Emiráty	140	8. Nórsko	156
9. Kuvajt	120	9. Veľká Británia	128
10. Venezuela	110	10. Spojené Arabské Emiráty	120

ZLATO v tonách

1937		1978		1997	
1. JAR	365	1. JAR	706	1. JAR	524
2. Kanada	128	2. Kanada	53	2. USA	313
3. USA	128	3. Japonsko	42	3. Austrália	253
4. Austrália	44	4. USA	30	4. Čína	160
5. Japonsko	23	5. Nová Guinea	24	5. Kanada	151
6. Zimbabwe	22	6. Austrália	21	6. Rusko	132

STRIEBRO v tis. ton

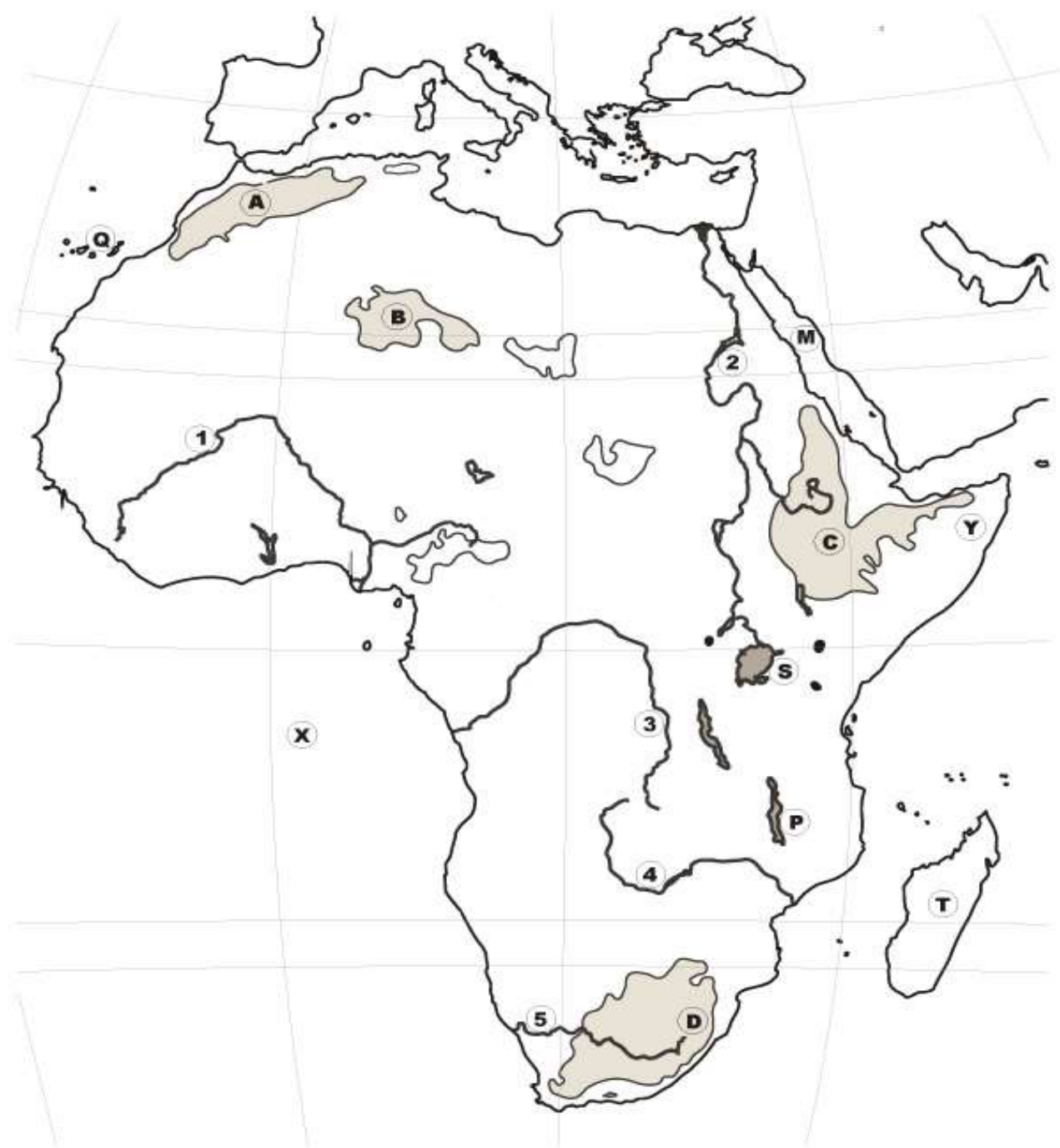
1948		1978		1997	
1. Mexiko	1789	1. Mexiko	1668	1. Mexiko	2400
2. USA	1220	2. býv. ZSSR	1430	2. Peru	1900
3. Kanada	529	3. Peru	1213	3. USA	1600
4. Austrália	313	4. Kanada	1206	4. Kanada	1200
5. Peru	289	5. USA	1158	5. Chile	1004
6. Bolívia	235	6. Austrália	773	6. Poľsko	1000
7. Japonsko	94	7. Japonsko	303	7. Austrália	900

ZINOK v tis. ton

1948		1978		1997	
1. USA	572	1. Kanada	1244	1. Kanada	1111
2. Kanada	252	2. býv. ZSSR	1040	2. Čína	1000
3. Austrália	194	3. Austrália	471	3. Austrália	903
4. Mexiko	179	4. Peru	458	4. Peru	688
5. Poľsko	96	5. USA	337	5. USA	610

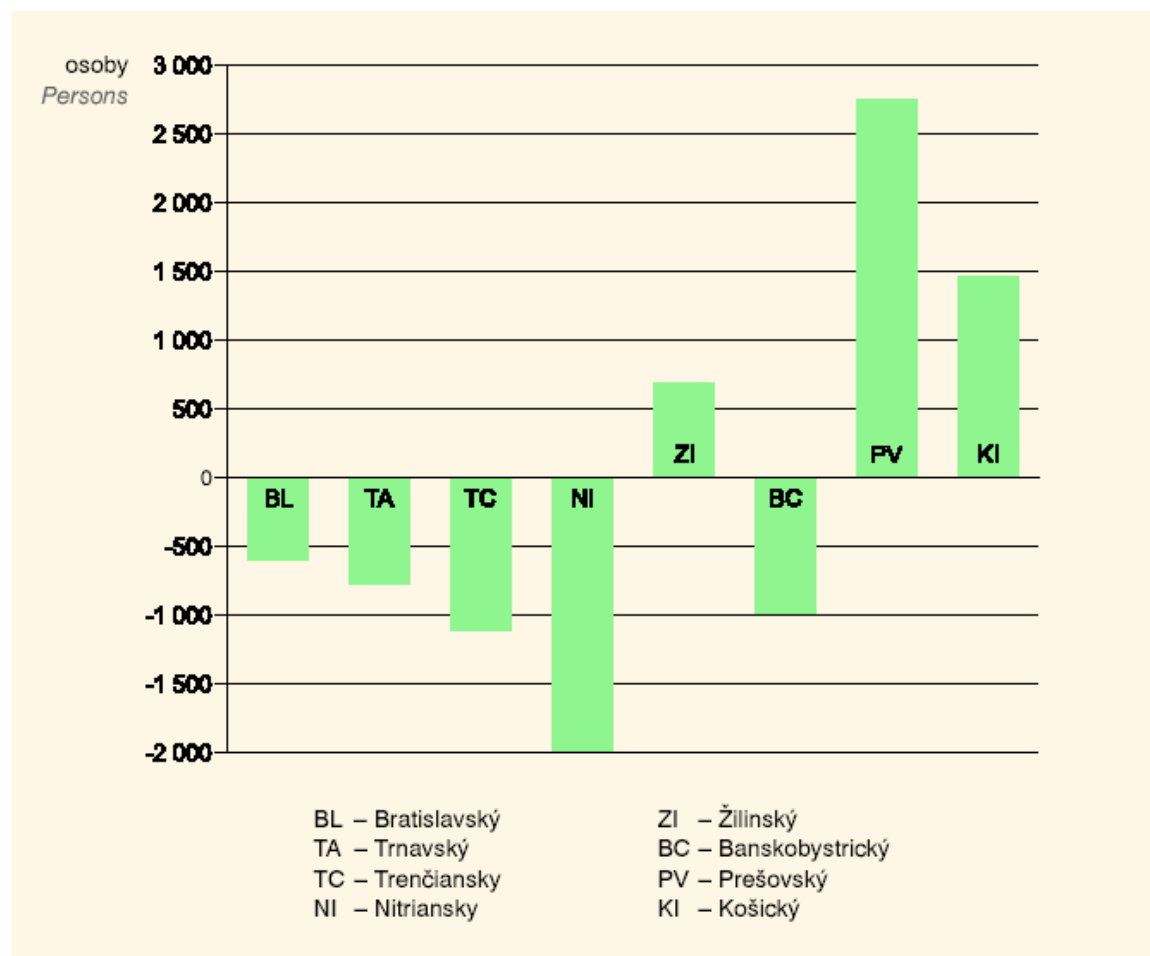
ŽELEZNÁ RUDA v mil. ton

1950		1978		1980	
1. USA	49	1. býv. ZSSR	131,8	1. býv. ZSSR	132,9
2. býv. ZSSR	23	2. Austrália	51,1	2. Austrália	61,3
3. Švédsko	8,2	3. USA	50,2	3. Brazília	60,5
4. Francúzsko	7,9	4. Kanada	25,1	4. USA	44,6
5. Austrália	1,4	5. India	21,3	5. Čína	37,5
6. Kanada	1,4	6. Švédsko	13,7	6. Kanada	31,3
7. India	1,3	7. Libéria	11,4	7. India	25,7

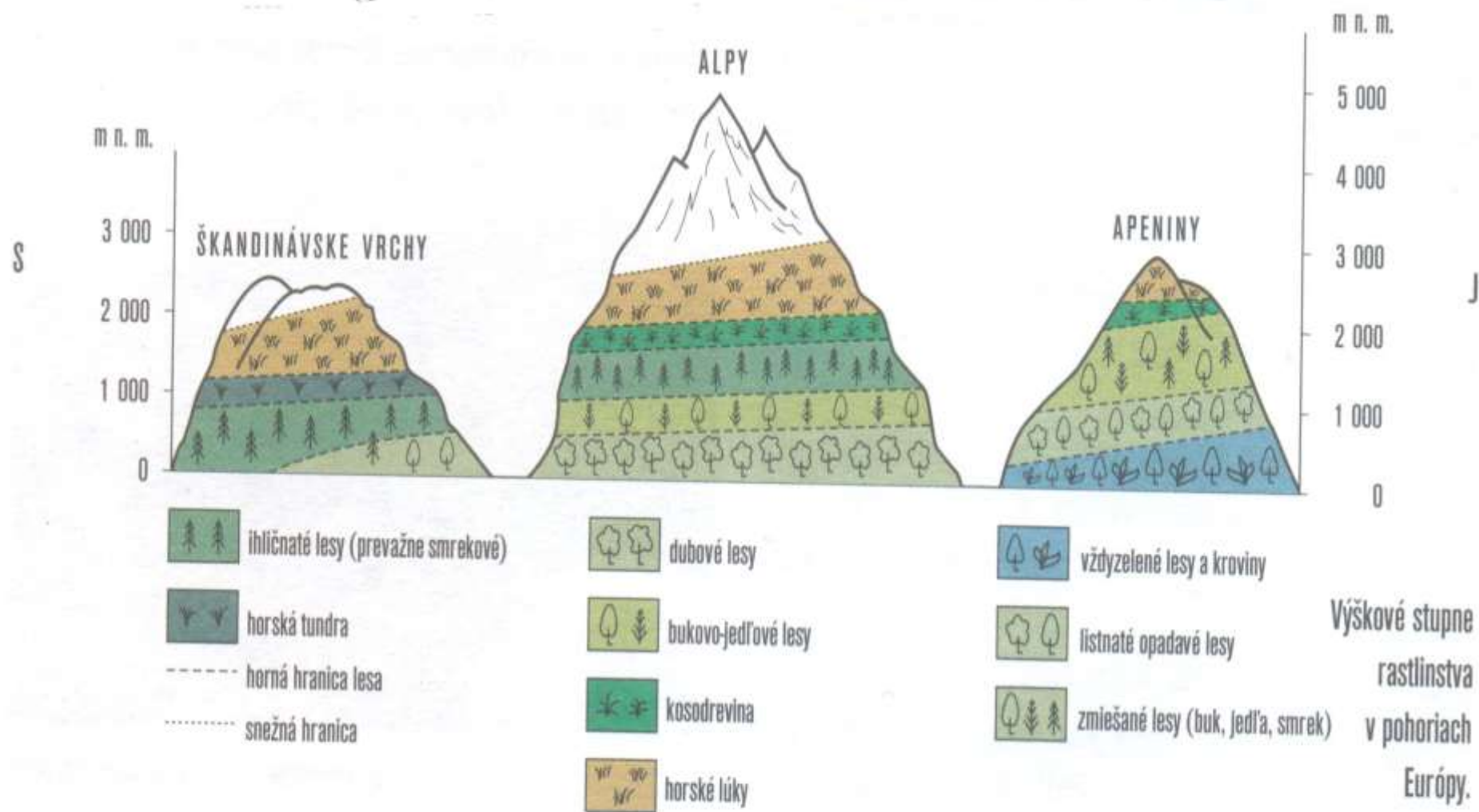
Prírodný prírastok (úbytok) obyvateľstva podľa krajov SR v roku 2003

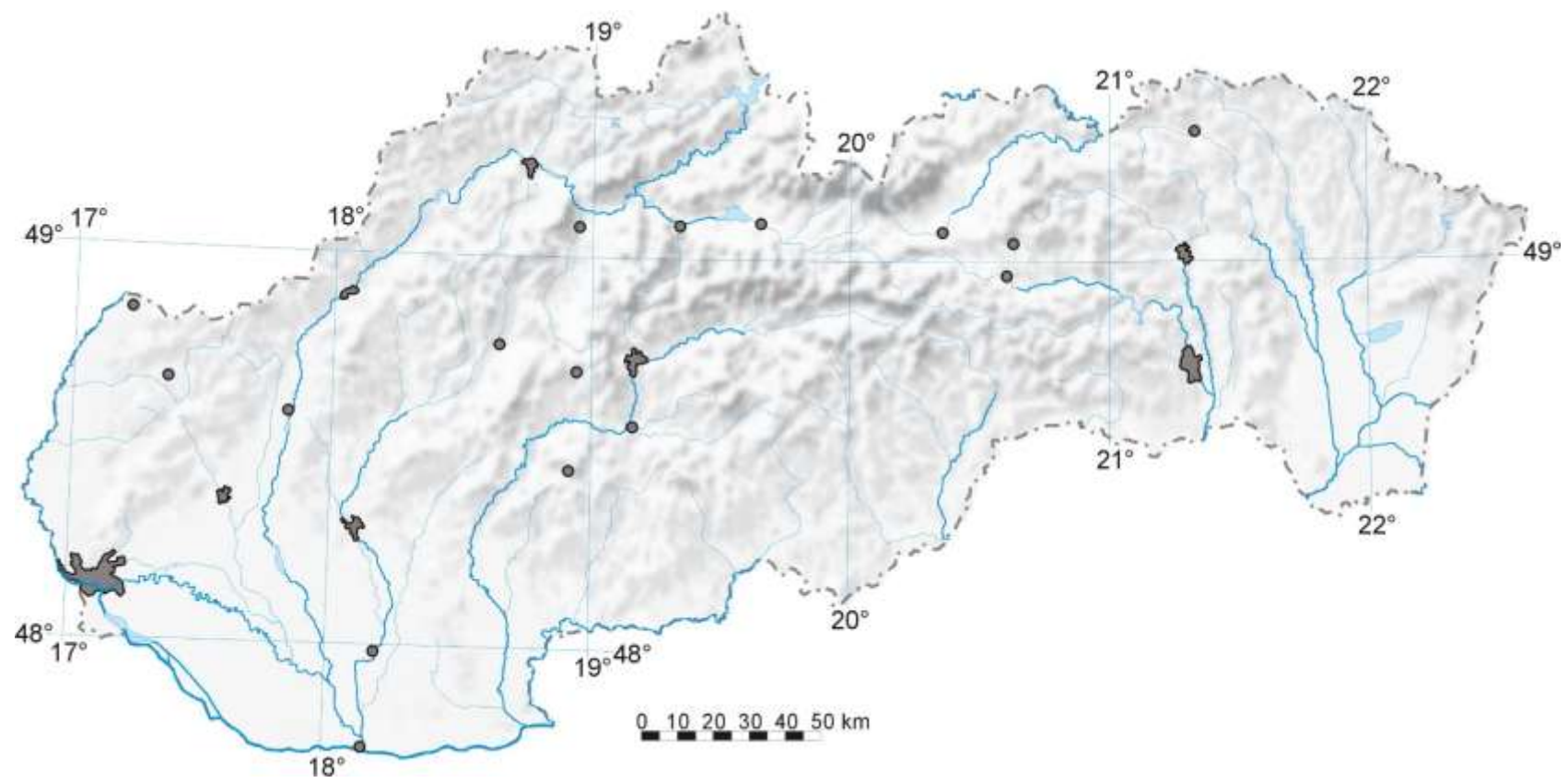
Natural increase (decrease) of population by regions of the SR in 2003

Názov štátu	Spojené štáty americké
Hlavné mesto	Washington
Forma vlády	federatívna republika
Rozloha (km ²)	9 631 418
Počet obyvateľov	293 027 571
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	32
Urbanizácia (%)	75
Gramotnosť (%)	97
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	37 800

Názov štátu	Slovenská republika
Hlavné mesto	Bratislava
Forma vlády	republika
Rozloha	49 035
Počet obyvateľov	5 379 455
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	110
Urbanizácia	57
Gramotnosť (%)	100
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	13 300

Názov štátu	Juhoafrická republika
Hlavné mesto	Pretória
Forma vlády	republika
Rozloha (km²)	1 219 912
Počet obyvateľov	42 718 530
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	35
Urbanizácia (%)	54
Gramotnosť (%)	86,4
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	10 700

Názov štátu	Rwandská republika
Hlavné mesto	Kigali
Forma vlády	republika
Rozloha (km²)	26 338
Počet obyvateľov	7 954 013
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	319
Urbanizácia (%)	5
Gramotnosť (%)	70,4
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	1 300

Názov štátu	Etiópia
Hlavné mesto	Addis Abeba
Forma vlády	republika
Rozloha (km²)	1 127 127
Počet obyvateľov	67 851 281
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	61
Urbanizácia (%)	15
Gramotnosť (%)	42,7
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	700

Názov štátu	Tanzánijská zjednotená republika
Hlavné mesto	Dodoma
Forma vlády	federatívna republika, člen spoločenstva
Rozloha (km²)	945 087
Počet obyvateľov	36 588 225
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	41
Urbanizácia (%)	22
Gramotnosť (%)	78,2
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	600

Názov štátu	Kenská republika
Hlavné mesto	Nairobi
Forma vlády	republika, člen Spoločenstva
Rozloha (km²)	582 650
Počet obyvateľov	32 021 856
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	56
Urbanizácia (%)	20
Gramotnosť (%)	85,1
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	1 000

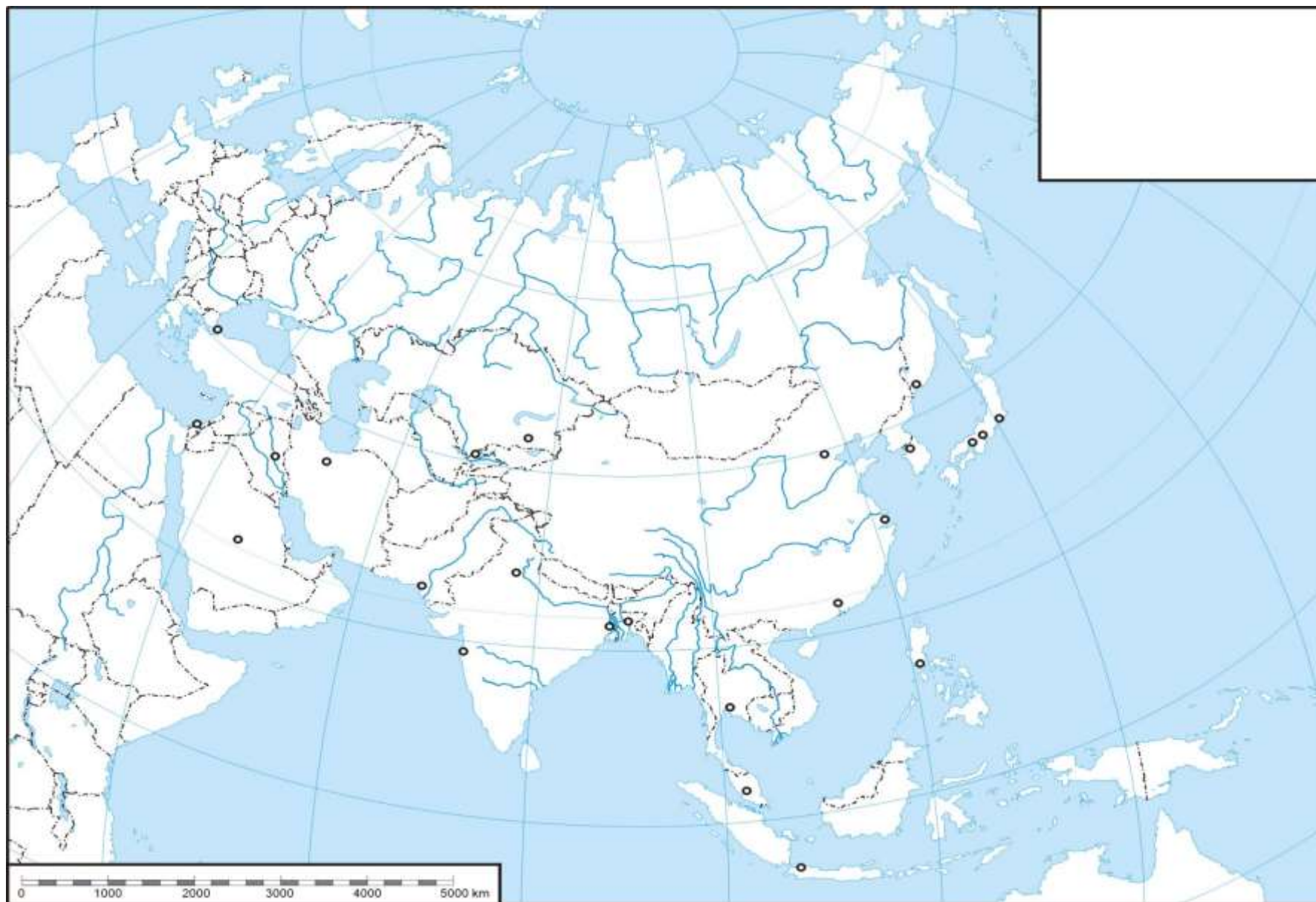
Názov štátu	Konžská demokratická republika
Hlavné mesto	Kinshasa
Forma vlády	republika
Rozloha (km²)	2 345 410
Počet obyvateľov	58 317 930
Hustota zaľudnenia (obyv. na km²)	26
Urbanizácia (%)	29
Gramotnosť (%)	83,8
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	600

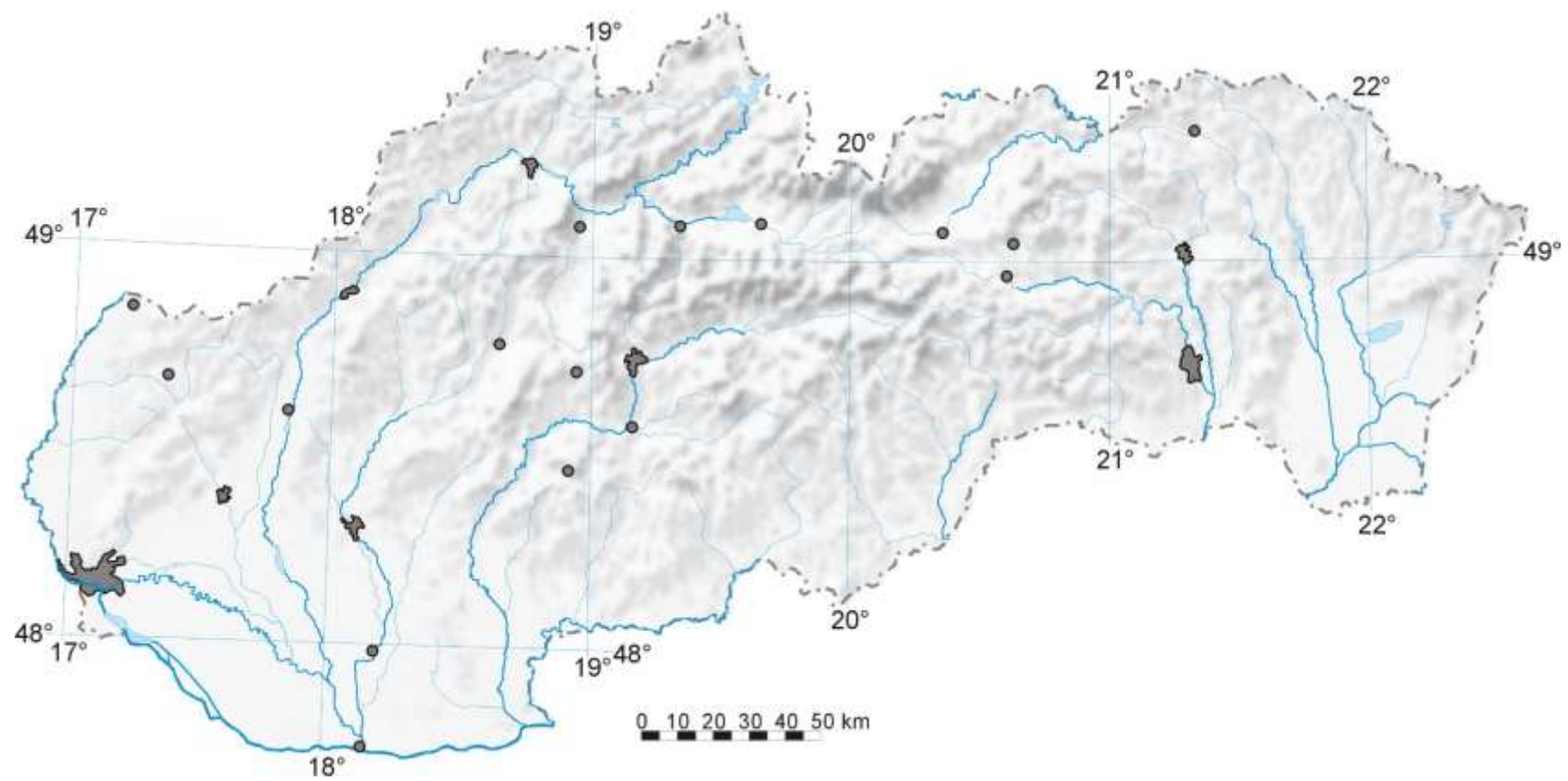
Názov štátu	Nigérijská federatívna republika
Hlavné mesto	Abuja
Forma vlády	federatívna republika, člen Spoločenstva
Rozloha (km ²)	923 768
Počet obyvateľov	137 253 133
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	151
Urbanizácia (%)	36
Gramotnosť (%)	68
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	800

Názov štátu	Veľká líbyjská arabská ľudová socialistická džamahirija
Hlavné mesto	Tripolis
Forma vlády	republika
Rozloha (km ²)	1 759 540
Počet obyvateľov	5 631 585
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	3
Urbanizácia (%)	86
Gramotnosť (%)	82,6
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	6 400

Názov štátu	Marocké kráľovstvo
Hlavné mesto	Rabat
Forma vlády	kráľovstvo
Rozloha (km ²)	446 550
Počet obyvateľov	32 209 101
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	72
Urbanizácia (%)	55
Gramotnosť (%)	51,7
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	4 000

Názov štátu	Egyptská arabská republika
Hlavné mesto	Káhira
Forma vlády	republika
Rozloha (km ²)	1 001 450
Počet obyvateľov	76 117 421
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	76
Urbanizácia (%)	43
Gramotnosť (%)	57,7
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	3 900

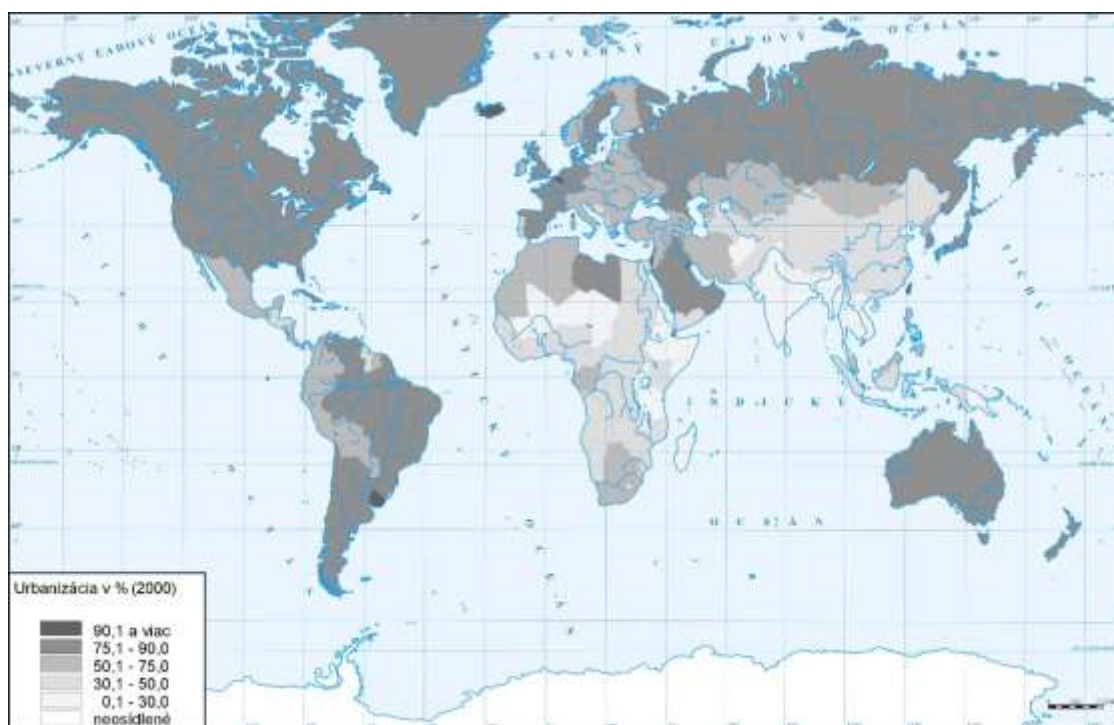
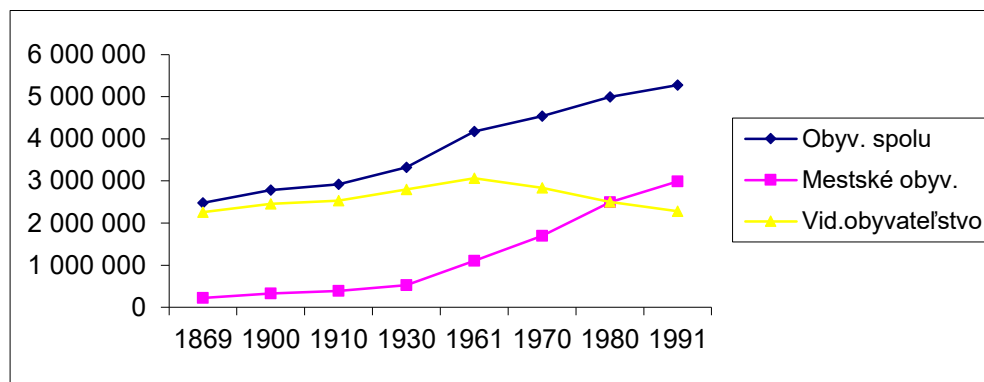

Tabuľka – Vývoj počtu obyvateľov Slovenska žijúcich vo vidieckych sídlach.

	1869	1900	1910	1930	1961	1970	1980	1991
Obyvateľstvo spolu	2 481 811	2 782 925	2 916 657	3 324 111	4 174 046	4 537 290	4 991 168	5 274 335
Mestské obyvateľstvo	223 810	328 151	386 191	528 369	1 107 026	1 698 479	2 493 113	2 989 247
Vidiecke obyvateľstvo	2 258 001	2 452 774	2 530 466	2 795 742	3 067 020	2 838 811	2 498 055	2 285 088
Mestské obyvateľstvo v %	8,6	10,9	13,2	15,9	27,3	37,4	50	56,7
Vidiecke obyvateľstvo v %	91,4	88,2	86,8	84,1	73,5	62,6	50	43,3

Graf – Vývoj počtu obyvateľov Slovenska žijúcich vo vidieckych sídlach.

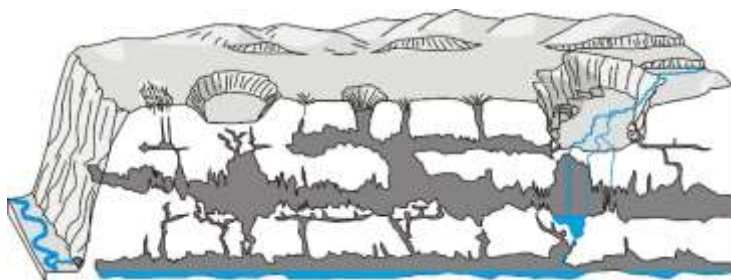
Urbanizácia v jednotlivých štátoch Zeme

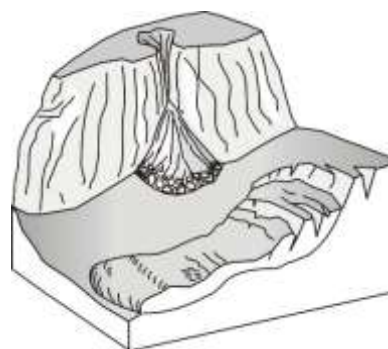
Fluviálne formy reliéfu

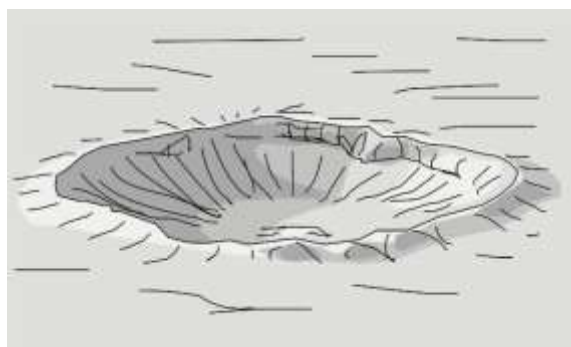
Pobrežné formy reliéfu

Krasové formy reliéfu

Gravitačne podmienené
formy reliéfu

Kozmogénne formy reliéfu

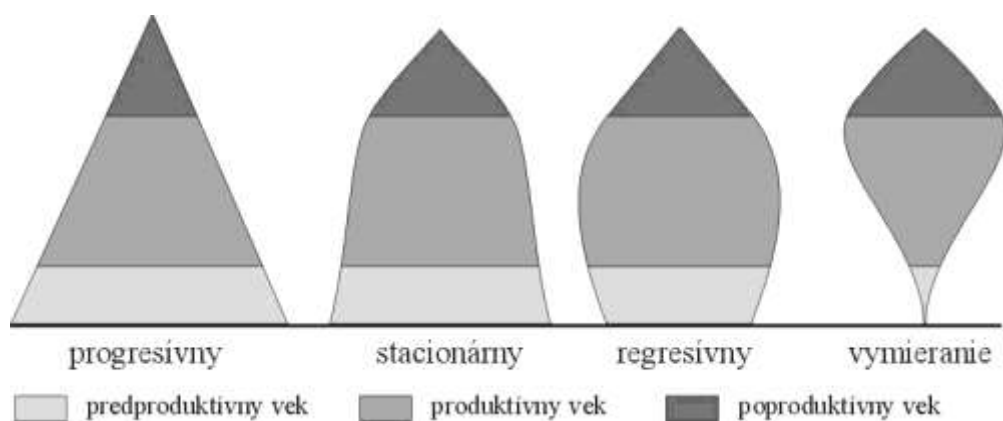
Eolické formy reliéfu

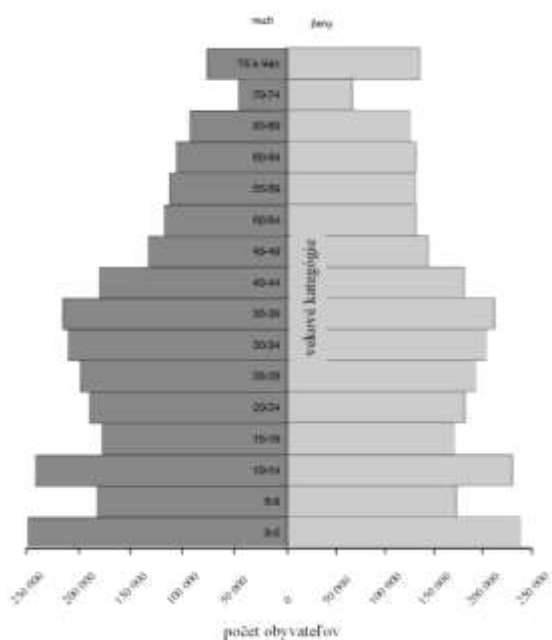
Biogénne formy reliéfu

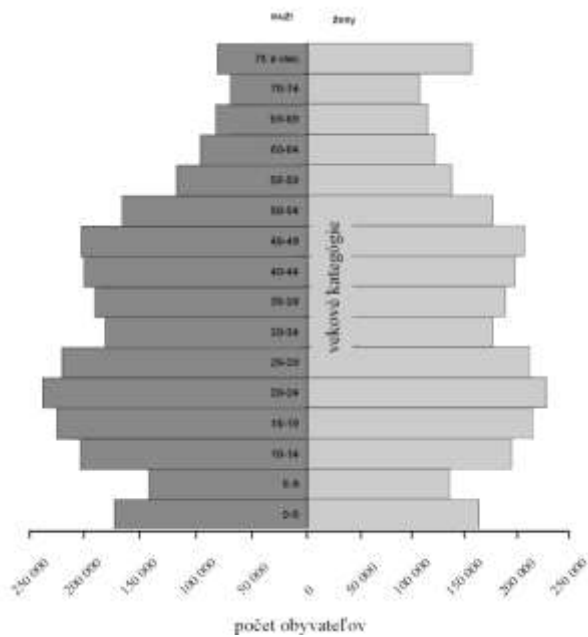
Antropogénne formy reliéfu

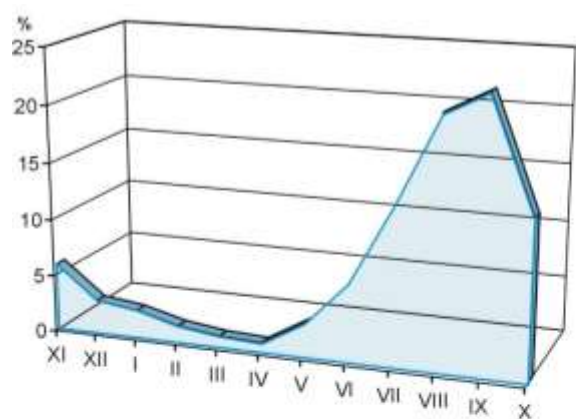
Typy vekových pyramíd

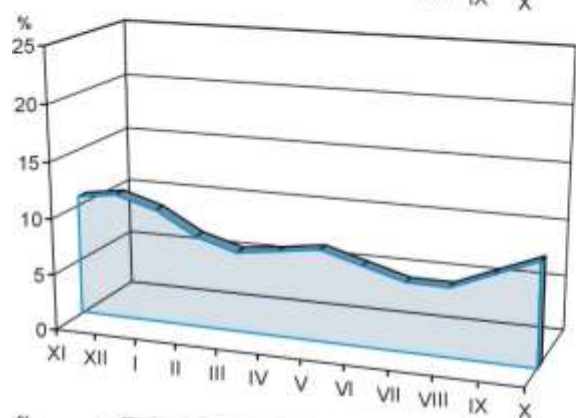
Veková pyramída SR (1991)

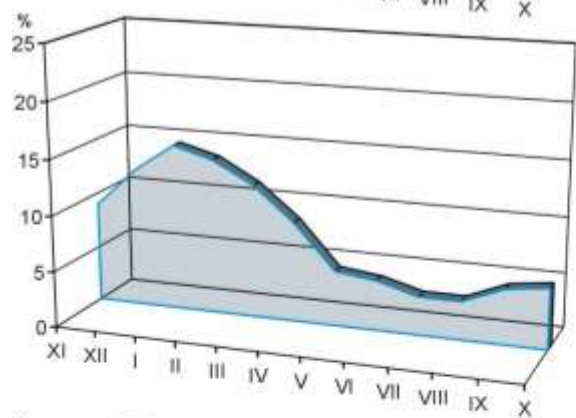
Veková pyramída SR (2001)

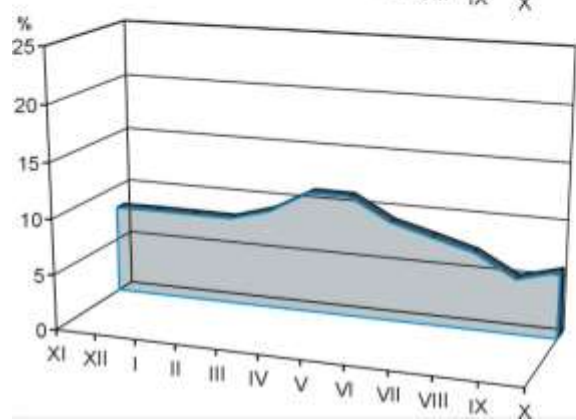
Ob

Kongo

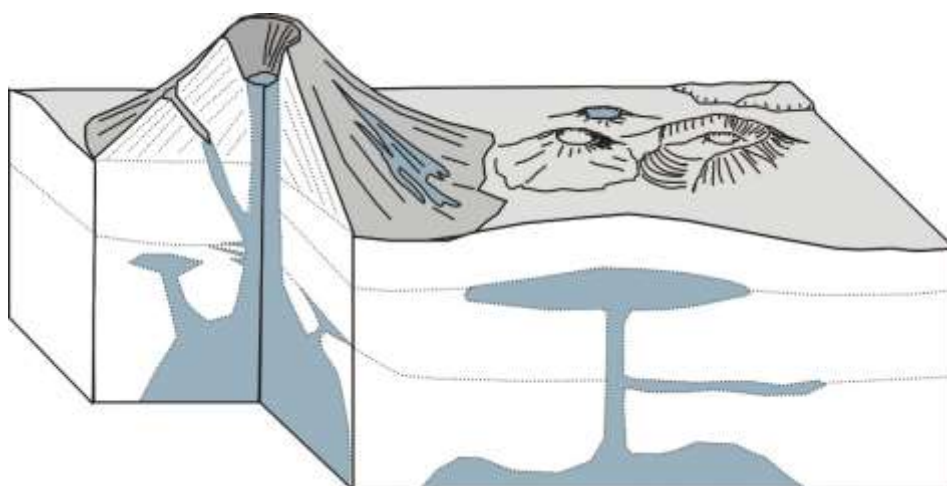

Temža

Dunaj

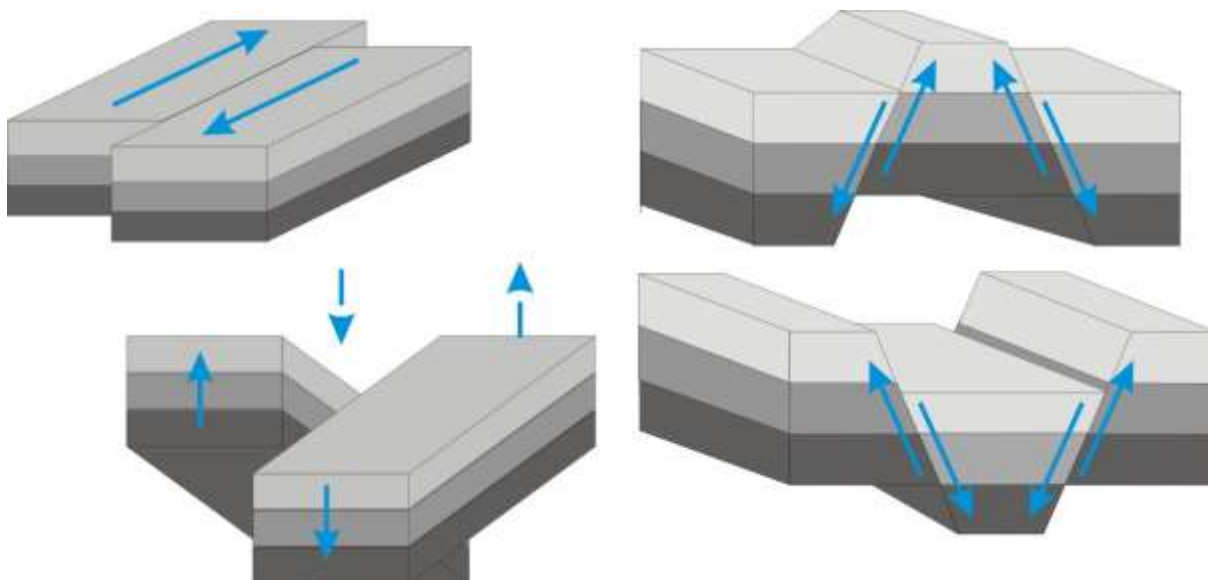

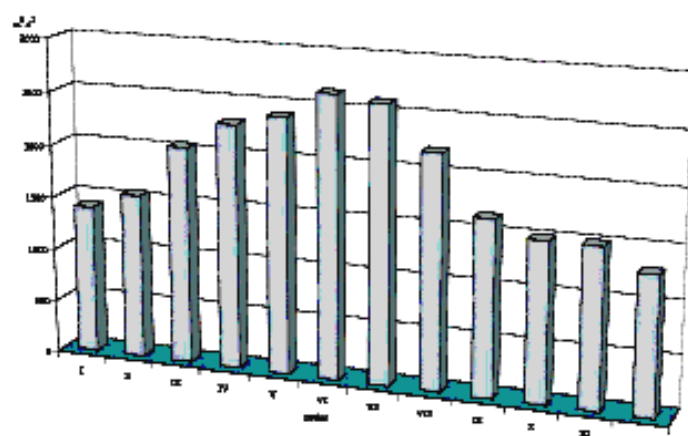
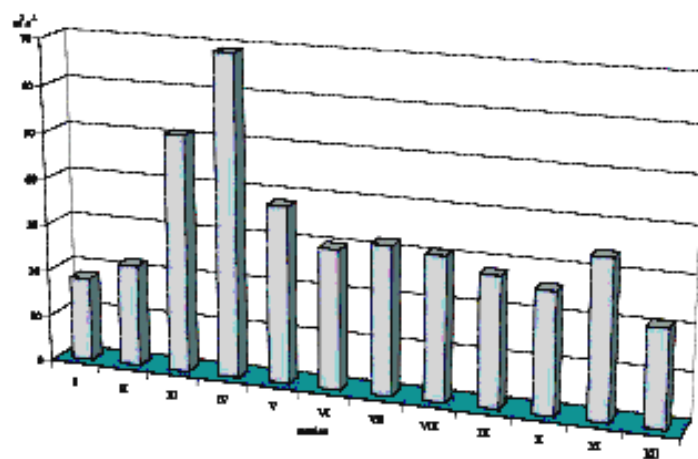
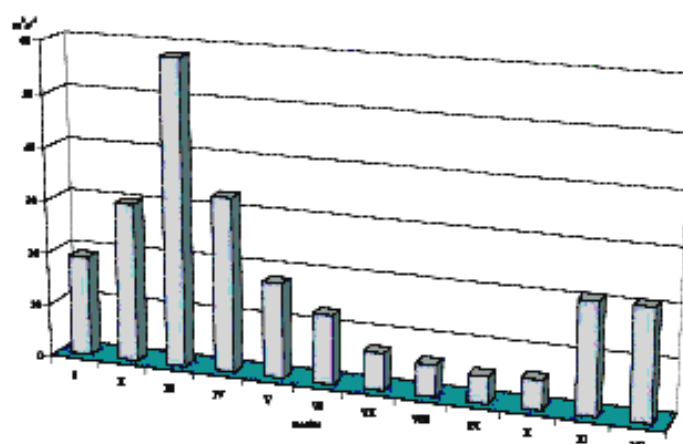
Typy magmatických telies

Vrásky a príkrovy

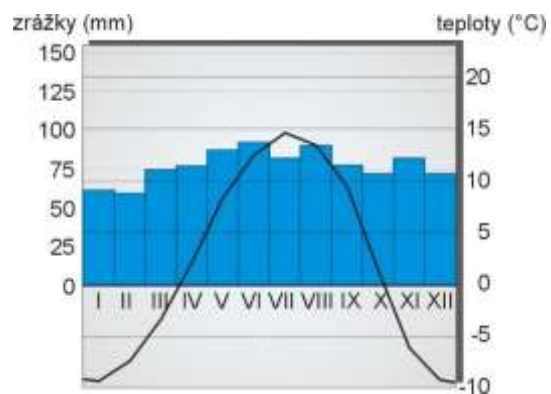

Zlomy

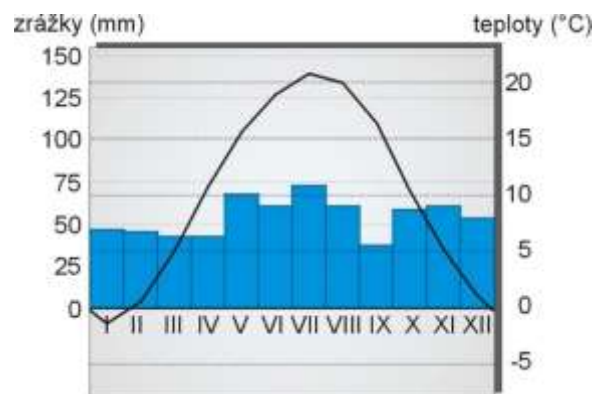

Režim odtoku vybraných slovenských riek

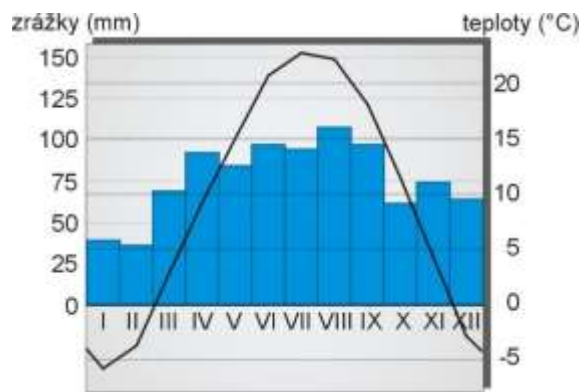

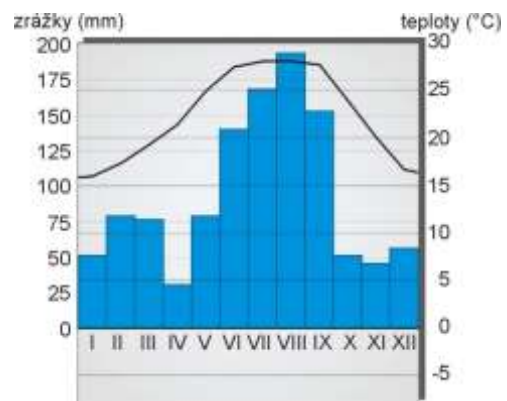
Anchorage

Bratislava

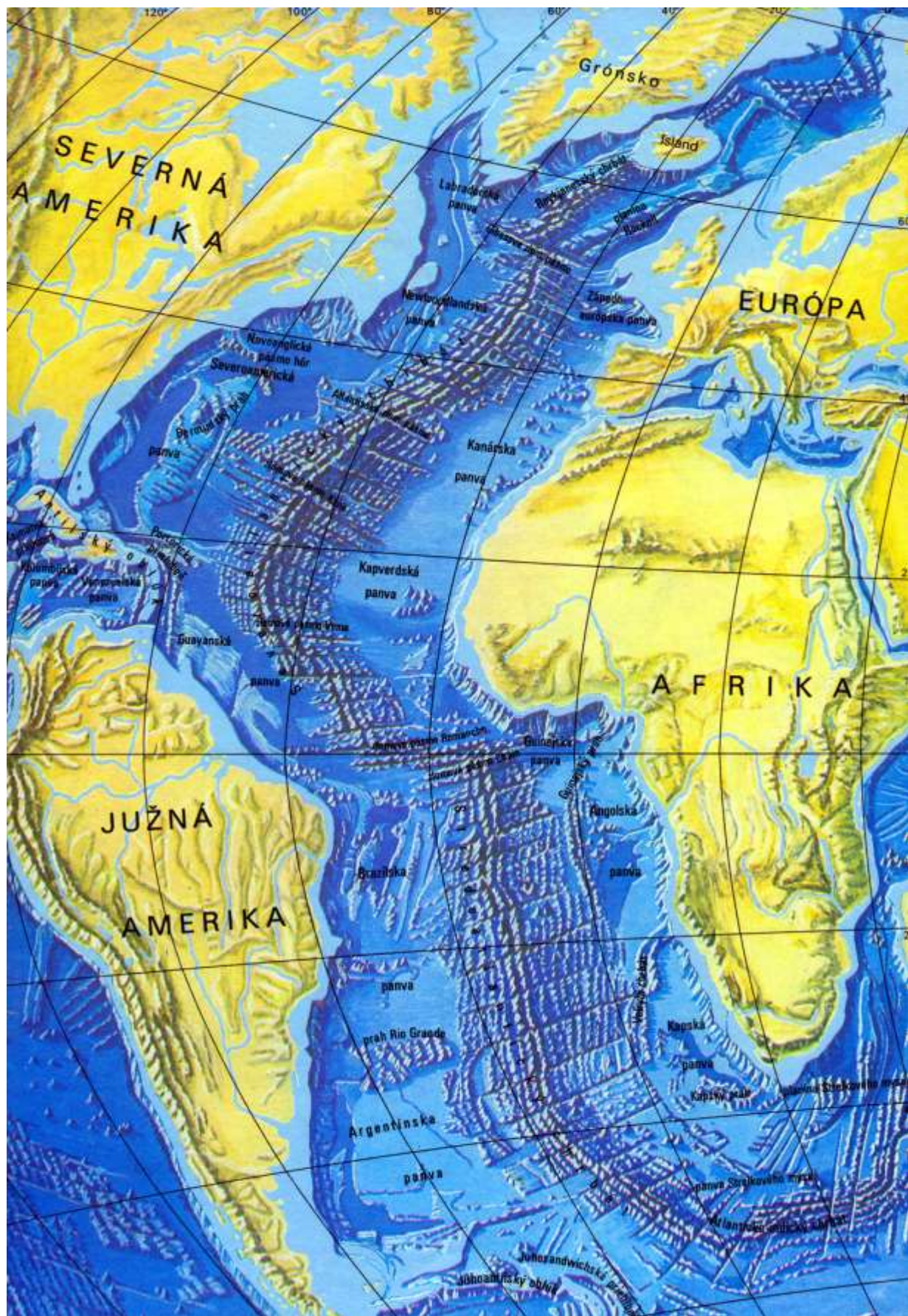

Chicago

Tampa

Klimadiagramy

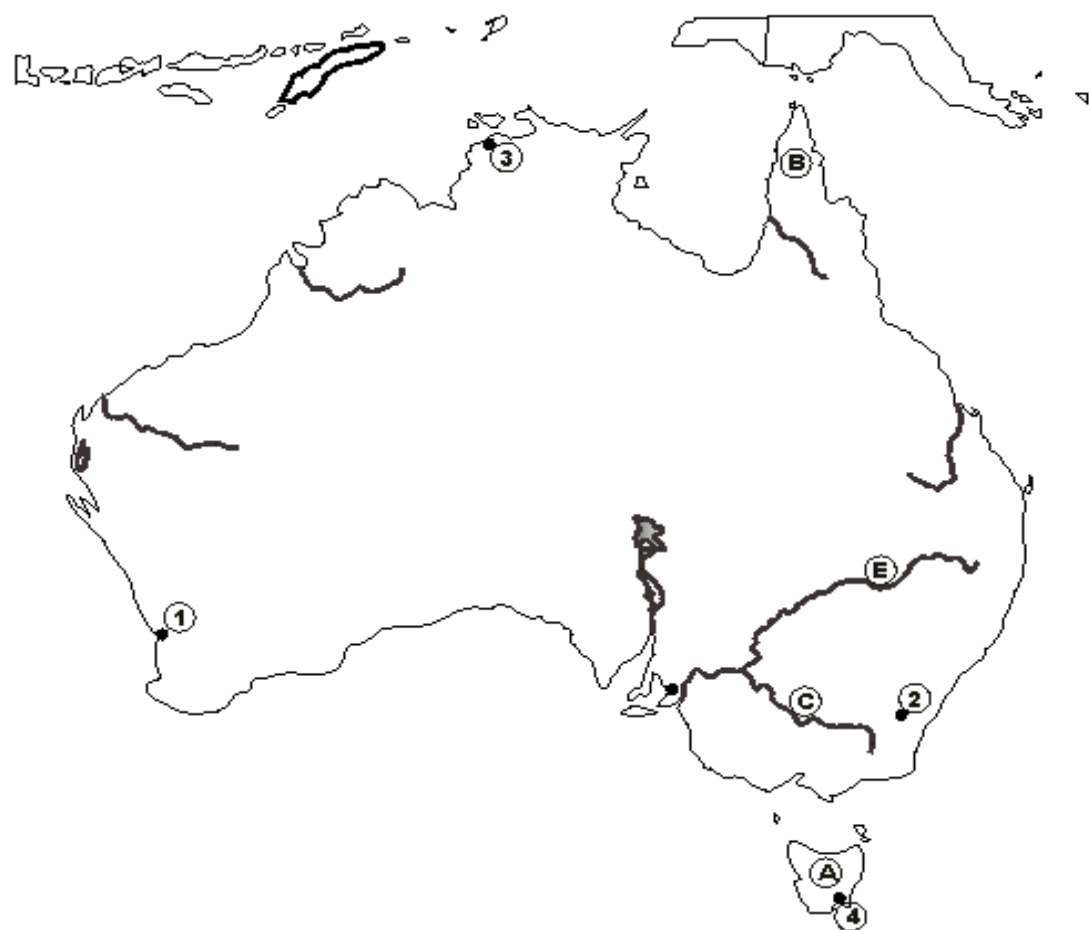
Austrália a oceánia

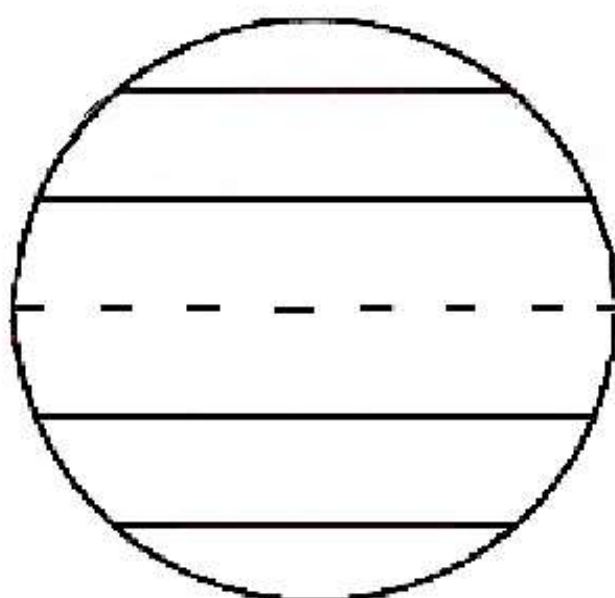
Názov štátu	Nový Zéland
Hlavné mesto	Wellington
Forma vlády	konštitučná monarchia, člen Spoločenstva
Rozloha (km ²)	268 680
Počet obyvateľov	3 993 817
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	15
Urbanizácia (%)	77
Gramotnosť (%)	100
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	21 600

Názov štátu	Austrálsky zväz
Hlavné mesto	Canberra
Forma vlády	federatívna republika, člen Spoločenstva
Rozloha (km ²)	7 686 850
Počet obyvateľov	19 913 144
Hustota zaľudnenia (obyv. na km ²)	3
Urbanizácia (%)	85
Gramotnosť (%)	100
HDP (na 1 obyvateľa) – parita kúpnej sily	28 900

Austrálsky zväz (1999)

Štát	Rozloha v tis. km ²	Počet obyv. v mil.	Hlavné mesto
Južná Austrália	984	1,5	Adelaide
Nový Južný Wales	802	6,2	Sydney
Queensland	1727	3,3	Brisbane
Severné teritórium	1346	0,2	Darwin
Tasmánia	68	0,5	Hobart
Teritórium mlavného mesta	2	0,3	Canberra
Viktória	228	4,5	Melbourne
Západná Austrália	2525	1,8	Perth

Rok	Narodení celkom	Počet zomrelých
1976	100 528	45 420
1977	100 257	47 181
1978	100 898	47 778
1979	100 889	47 837
1980	95 720	50 579
1981	93 862	49 632
1982	93 192	50 393
1983	92 528	52 433
1984	91 345	51 739
1985	90 645	52 464
1986	87 641	53 133
1987	84 422	51 980
1988	83 659	52 475
1989	80 482	53 902
1990	80 390	54 619
1991	78 948	54 618
1992	74 997	53 423
1993	73 583	52 707
1994	66 644	51 386
1995	61 668	52 686
1996	60 363	51 236
1997	59 356	52 124
1998	57 863	53 156
1999	56 482	52 402
2000	55 366	52 724
2001	51 343	51 980
2002	51 035	51 532
2003	51 930	52 230

Počet obyvateľov v roku 2001 (31. 12.) 5 379 000

Tabuľka – Vývoj prirodzeného prírastku obyvateľstva na Slovensku od roku 1870 do roku 2001.

Rok	Prirodzený prírastok	Prir. prírastok v %
1870	22 792	9,2
1875	28 812	11,6
1880	2 093	0,9
1885	22 924	9,0
1890	20 521	8,0
1895	32 407	12,1
1900	35 900	12,9
1905	26 247	9,2
1910	37 824	13,0
1915	946	0,3
1920	36 596	12,2
1925	46 696	14,8
1930	46 630	13,4
1935	32 552	9,3
1940	32 400	9,1
1945	14 375	4,2
1950	60 053	17,3
1955	66 388	17,8
1960	56 803	14,2
1965	48 347	11,1
1970	38 426	8,5
1975	52 401	11,1
1980	44 521	8,9
1985	37 691	7,3
1990	25 370	4,8
1991	23 951	4,6
1992	21 217	4,0
1993	20 549	3,9
1994	14 984	2,8
1995	8 741	1,7
1996	8 887	1,7
2001		

Vývoz zo Slovenska (odhad 2003) 21,3 mld. USD

Najvýznamnejší obch. partneri (2002) v %

Nemecko	26
Česko	15,2
Taliansko	10,8
Rakúsko	7,7
Maďarsko	5,5
Poľsko	5,3
Francúzsko	4,2

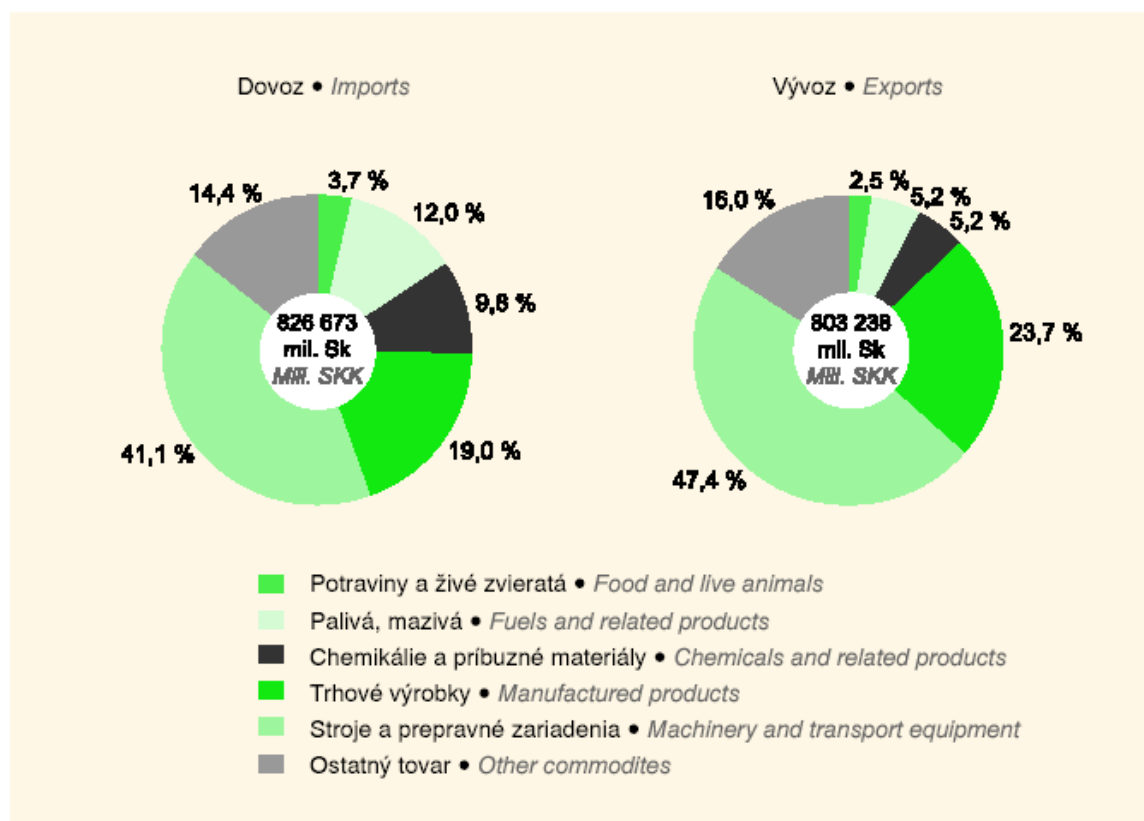
Dovoz na Slovensko (odhad 2003) celkovo 21,9 mld. USD

Najvýznamnejší obch. partneri (2002) v %

Nemecko	22,6
Česko	15,1
Rusko	12,5
Taliansko	6,9
Francúzsko	4,4
Rakúsko	4,2

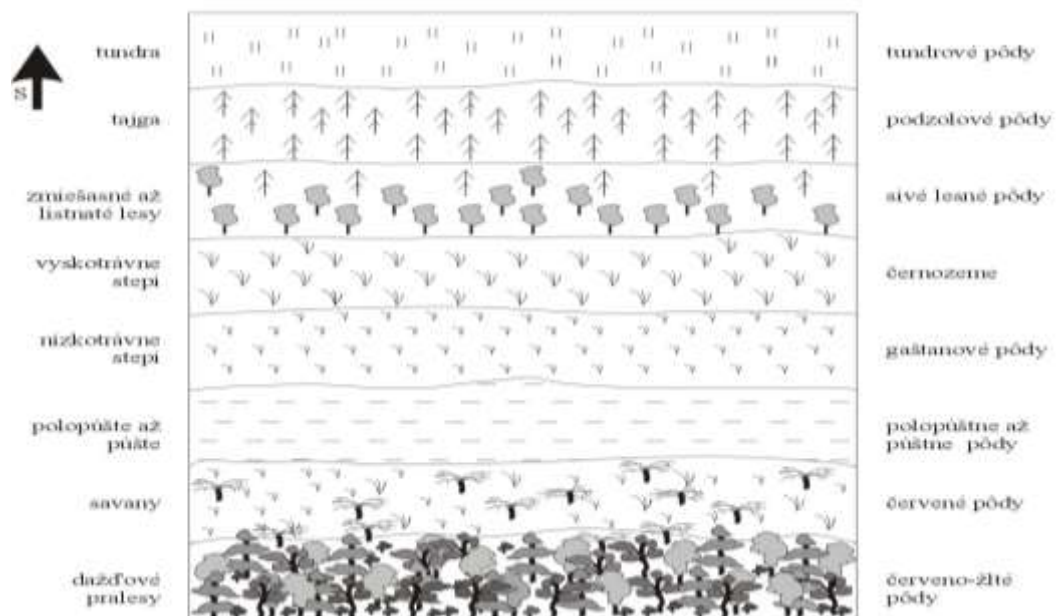
Štruktúra zahraničného obchodu podľa skupín tovarov v roku 2002

Foreign trade by commodity groups in 2002

Vertikálna zonálnosť

Horizontálna zonálnosť